

Metodický postup k aktualizaci evidence půdy a ekologicky významných prvků pro farmáře

podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Název dokumentu	Metodický postup k aktualizaci evidence půdy a ekologicky významných prvků pro farmáře podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
Číslo jednací	4451/2016-MZE-13323
Počet stran	72
Verze	1.0
Stupeň důvěrnosti	veřejné
Platnost od	1. 1. 2015

	Jméno a Příjmení	Datum	Podpis
Schválil	Ing. Martin Havlíček		
Odsouhlasil	Ing. Lenka Typoltová		
Zpracoval	Ing. Martina Trhlíková		

OBSAH

1	Správa dokumentu	5
1.1	Zpracování a umístění dokumentu	5
1.2	Verze dokumentu	5
2	Seznam použitých zkratk	6
3	Související právní předpisy.....	8
3.1	Zákony.....	8
3.2	Podzákoné právní předpisy	9
3.3	Předpisy EU.....	9
4	Úvod	12
4.1	Důvod vzniku, předmět a cíl metodického pokynu	12
4.2	Základní informace o modulu iLPIS (LPIS pro farmáře).....	12
5	Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů	14
5.1	Popis prvků evidence půdy a evidence EVP a jejich vzájemného vztahu.....	14
5.1.1	Definice půdního bloku	14
5.1.1.1	Údaje evidované u PB	15
5.1.1.2	Hranice půdního bloku	16
5.1.1.3	PB kategorie rybník a zalesněná půda.....	16
5.1.1.4	Zbytkové plochy půdního bloku.....	17
5.1.2	Definice dílu půdního bloku	18
5.1.2.1	Údaje evidované u dílu půdního bloku.....	19
5.1.2.2	Identifikovatelnost hranice DPB v terénu	21
5.1.2.3	Uživatel DPB.....	22
5.1.2.4	Ekologicky významný prvek v ploše DPB.....	22
5.1.2.5	Další důvody dělení DPB.....	23
5.1.3	Definice ekologicky významného prvku.....	24
5.1.3.1	Údaje evidované u ekologicky významného prvku.....	24
5.2	Aktualizace evidence půdy.....	25
5.2.1	Ohlášení uživatele	25
5.2.2	Posouzení ohlášení	27
5.2.3	Podrobnosti týkající se vyhodnocování PDU.....	28
5.2.4	Provedení/neprovedení aktualizace evidence půdy	30
5.2.5	Námitkové řízení	31
5.2.6	Další opravné prostředky.....	32
5.2.6.1	Přezkumné řízení.....	32
5.2.6.2	Obnova řízení a nové rozhodnutí	33

5.2.6.3	Rozklad.....	33
5.2.6.4	Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.....	34
5.2.7	Kontroly.....	34
5.2.8	Vynětí uživatele z evidence.....	34
5.2.9	Aktualizace PB.....	35
5.2.10	Pacht a podpacht v novém občanském zákoníku.....	35
5.2.10.1	Pacht.....	35
5.2.10.2	Podpacht.....	36
5.3	Aktualizace evidence EVP.....	37
5.4	Mimořádná aktualizace evidence půdy a evidence ekologicky významných prvků.....	38
6	Druhy zemědělské kultury.....	39
6.1	Orná půda.....	40
6.1.1	Standardní orná půda.....	40
6.1.2	Travní porost.....	41
6.1.3	Úhor.....	42
6.2	Trvalý travní porost.....	42
6.2.1	Změna trvalého travního porostu na některý z jiných druhů zemědělské kultury.....	43
6.2.2	Obnova trvalého travního porostu.....	44
6.3	Trvalé kultury.....	45
6.3.1	Vinice.....	45
6.3.1.1	Osázená plocha vinice.....	45
6.3.1.2	Integrace LPIS s registrem vinic.....	46
6.3.2	Chmelnice.....	46
6.3.3	Ovocný sad.....	47
6.3.4	Školka.....	48
6.3.5	Rychle rostoucí dřeviny.....	48
6.3.6	Jiná trvalá kultura.....	50
6.4	Ostatní kultury.....	50
6.4.1	Zalesněná půda.....	50
6.4.2	Rybník.....	51
6.4.3	Mimoprodukční plocha.....	51
6.4.4	Jiná kultura.....	52
7	Plochy nevyužívané pro zemědělské účely.....	53
7.1	Plochy nezemědělské půdy, které plní mimoprodukční funkci v zemědělství.....	53
7.2	Plochy nezemědělské půdy, které neplní mimoprodukční funkci v zemědělství.....	53
7.3	Plochy dočasně nevyužívané pro zemědělské účely.....	54
7.4	Specifické plochy.....	54

7.4.1	Poldry	54
7.4.2	Pěstírny žampionů, motokrosových dráh a sportovní střelnice, fotovoltaické elektrárny, plochy s vánočními stromky	54
7.4.3	Letiště	54
7.4.4	Stanové tábory a kempy	55
7.4.5	Zahrady	55
8	Druhy ekologicky významných prvků	56
8.1	Krajinotvorný sad	56
8.2	Krajinné prvky	57
8.2.1	Mez	58
8.2.2	Terasa	59
8.2.3	Travnatá údolnice	59
8.2.4	Skupina dřevin	60
8.2.5	Stromořadí	61
8.2.6	Soliterní dřevina	61
8.2.7	Příkop	62
8.3	EVP úhor	64
8.4	EVP plocha s rychle rostoucími dřevinami	64
8.5	EVP zalesněná půda	66
9	Plochy využívané v ekologickém zájmu	67
9.1	Evidence ploch využívaných v ekologickém zájmu v LPIS	68
9.2	Úhor využívaný v ekologickém zájmu	68
9.3	Krajinné prvky využívané v ekologickém zájmu	69
9.3.1	KP, který je součástí DPB s kulturou orná půda	70
9.3.2	KP, který je přilehlý k DPB s kulturou orná půda	70
9.4	Plocha s rychle rostoucími dřevinami využívaná v ekologickém zájmu	71
9.5	Zalesněná půda využívaná v ekologickém zájmu	71
10	Důležité kontaktní údaje	72

1 Správa dokumentu

1.1 Zpracování a umístění dokumentu

Zpracování a aktualizace dokumentu je v kompetenci CPR MZe.

Aktuální schválená verze tohoto dokumentu je veřejně dostupná na webových stránkách Ministerstva zemědělství, v sekci Portál farmáře (<http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/LPIS/metodicke-pokyny/>).

1.2 Verze dokumentu

Tabulka 1 – Verze dokumentu včetně autora

Autor	Datum	Verze	Popis změny
Martina Trhlíková	25. 1. 2016	1.0	Vytvoření dokumentu

2 Seznam použitých zkratek

Tabulka 2 – Použité zkratky

<u>Termín</u>	<u>Význam</u>
AEO	Agroenvironmentální opatření
B	Rybník
C	Chmelnice
CPR MZe	Centrální pracoviště registrů Ministerstva zemědělství
č. j.	Číslo jednací
DPB	Díl půdního bloku
DZES (GAEC)	Dobry zemědělský a environmentální stav (Good agricultural and environmental condition)
EFA	Plocha využívaná v ekologickém zájmu podle čl. 46 nařízení EU č. 1307/2013, v platném znění, (Ecological Focus Area)
EP	Evidence půdy
EU	Evropská unie (European Union)
EVP	Ekologicky významný prvek
EZ	Ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
G	Travní porost
GIS	Geografický informační systém
GMO	Geneticky modifikované odrůdy
IČ	Identifikační číslo
ID	Identifikátor uživatele (LPIS)
ID SZR	Identifikátor subjektu ve Společném zemědělském registru
J	Jiná trvalá kultura
JI	Jednotný identifikátor
K	Školka
KN	Katastr nemovitostí
KNM	Kontrola na místě
KO (CO)	Kontrolní organizace (certifikační organizace)
KP	Krajinný prvek
KoPÚ	Komplexní pozemková úprava
L	Zalesněná půda
LPIS	Systém pro identifikaci zemědělských pozemků (Land Parcel Identification System)
M	Mimoprodukční plocha
MZe	Ministerstvo zemědělství

<u>Termín</u>	<u>Význam</u>
NK	Nařízení Komise
NOZ	Nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů)
NV	Nařízení vlády
O	Jiná kultura
OPV	Osázená plocha vinice
OPŽL	Oddělení příjmů žádostí a LPIS (SZIF)
OZ	Občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů)
PB	Půdní blok
PDU	Právní důvod užívání
PO	Přechodné období (v rámci systému ekologického zemědělství)
R	Standardní orná půda
RRD/D	Rychle rostoucí dřeviny
S	Sad
SAPS	Jednotná platba na plochu (Single Area Payment Scheme)
SPÚ	Státní pozemkový úřad
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZR	Společný zemědělský registr
T	Trvalý travní porost
U	Úhor
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
V	Vinice

3 Související právní předpisy

3.1 Zákony

Tabulka 3 – Výchet aplikovaných nebo souvisejících zákonů

Zákony
Zákon č. 252/1997 Sb. , o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o zemědělství “)
Zákon č. 256/2000 Sb. , o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o SZIF “)
Zákon č. 89/2012 Sb. , občanský zákoník (tzv. nový občanský zákoník), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NOZ “)
Zákon č. 40/1964 Sb. , občanský zákoník (dále jen „ OZ “)
Zákon č. 200/1990 Sb. , o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o přestupcích “)
Zákon č. 229/1991 Sb. , o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o půdě “)
Zákon č. 139/2002 Sb. , o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon 139/2002 Sb. “)
Zákon č. 255/2012 Sb. , o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o kontrole “)
Zákon č. 503/2012 Sb. , o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o Státním pozemkovém úřadu “)
Zákon č. 500/2004 Sb. , správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ správní řád “)
Zákon č. 256/2013 Sb. , o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ katastrální zákon “)
Zákon č. 242/2000 Sb. , o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o ekologickém zemědělství “)
Zákon č. 78/2004 Sb. , o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ zákon o nakládání s GMO “)
Zákon č. 114/1992 Sb. , o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

3.2 Podzákonné právní předpisy

Tabulka 4 – Výčet aplikovaných nebo souvisejících nařízení vlády

Nařízení vlády
Nařízení vlády č. 79/2007 Sb. , o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV č. 79/2007 Sb. “)
Nařízení vlády č. 239/2007 Sb. , o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV č. 239/2007 Sb. “)
Nařízení vlády č. 142/2014 Sb. , o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhů se zemědělskými produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV č. 142/2014 Sb. “)
Nařízení vlády č. 307/2014 Sb. , o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užitelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV LPIS “)
Nařízení vlády č. 308/2014 Sb. , o změně některých nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor a nařízení vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užitelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV C-C “)
Nařízení vlády č. 309/2014 Sb. , o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých zemědělských podpor, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV č. 309/2014 Sb. “)
Nařízení vlády č. 50/2015 Sb. , o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV k přímým platbám “)
Nařízení vlády č. 75/2015 Sb. , o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV k AEKO “)
Nařízení vlády č. 76/2015 Sb. , o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV EKO “)
Nařízení vlády č. 72/2015 Sb. , o stanovení podmínek poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV č. 72/2015 Sb. “)
Nařízení vlády č. 73/2015 Sb. , o stanovení podmínek poskytování plateb v oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV č. 73/2015 Sb. “)
Nařízení vlády č. 185/2015 Sb. , o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ NV č. 185/2015 “)

3.3 Předpisy EU

Tabulka 5 – Výčet předpisů EU

Předpisy EU
Nařízení Rady (ES) č. 73/2009 ze dne 19. ledna 2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003 (dále jen „ NR (NS) č. 73/2009 “)

Předpisy EU

Nařízení Rady (ES) č. **1257/1999** ze dne 17. května 1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF) a o změně a zrušení některých nařízení (dále jen „**NR (ES) č. 1257/1999**“)

Nařízení Rady (ES) č. **1698/2005** ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV (dále jen „**NR (ES) č. 1698/2005**“)

Nařízení Rady (EHS) č. **2078/92** (dále jen „**NR (EHS) č. 2078/92**“)

Nařízení Komise (ES) č. **1120/2009** ze dne 29. října 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k režimu jednotné platby podle hlavy III nařízení Rady (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce (dále jen „**NK (ES) č. 1120/2009**“)

Nařízení Komise (ES) č. **1122/2009** ze dne 30. listopadu 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém v rámci režimů přímých podpor pro zemědělce stanovených v uvedeném nařízení, a k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podmíněnost v rámci režimu přímé podpory pro odvětví vína (dále jen „**NK (ES) č. 1122/2009**“)

Nařízení Komise (ES) č. **1121/2009** ze dne 21. října 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o režimy podpory pro zemědělce stanovené v hlavě IV a V uvedeného nařízení (dále jen „**NK (ES) č. 1121/2009**“)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1305/2013** ze dne 17. prosince 2013, o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (dále jen „**nařízení EU č. 1305/2013**“)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1306/2013** ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (dále jen „**nařízení EU č. 1306/2013**“)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1307/2013** ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009 (dále jen „**nařízení EU č. 1307/2013**“)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1308/2013** ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (dále jen „**nařízení EU č. 1308/2013**“)

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. **639/2014** ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1307/2013**, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky (dále jen „**NK (EU) č. 639/2014**“)

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. **640/2014** ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1306/2013**, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správné sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost (dále jen „**NK (EU) č. 640/2014**“)

Předpisy EU

Nařízení Komise (ES) č. **555/2008** ze dne 27. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína (dále jen „**NK (ES) č. 555/2008**“)

Nařízení Rady (ES) č. **1234/2007** ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) (dále jen „**NR (ES) č. 1234/2007**“)

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. **907/2014** ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schválení účetní závěrky, jistoty a použití eura (dále jen „**NK (EU) č. 907/2014**“)

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. **809/2014** ze dne 17. července 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1306/2013**, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém, opatření pro rozvoj venkova a podmíněnost (dále jen „**NK (EU) č. 809/2014**“)

Pokud je v tomto metodickém pokynu text uveden kurzivou v uvozovkách, jedná se o citaci příslušného ustanovení výše uvedených právních předpisů, nebo o citaci textu z písemných dokumentů.

4 Úvod

4.1 Důvod vzniku, předmět a cíl metodického pokynu

Počátkem roku 2015 vstoupila v platnost poměrně rozsáhlá novela zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, která přinesla do oblasti evidence využití půdy podle uživatelských vztahů značné množství změn. Tento dokument vznikl v důsledku zmíněných změn a také proto, že doposud zemědělci neměli k dispozici ucelený metodický dokument, který by zahrnoval veškeré informace související s evidencí půdy a EVP.

Cílem metodických pokynů pro farmáře je podrobně popsat postupy týkající se evidence půdy a EVP a na základě podaného výkladu zákona o zemědělství a souvisejících ustanovení dalších právních předpisů tak poskytnout farmářům ucelené informace v této oblasti.

4.2 Základní informace o modulu iLPIS (LPIS pro farmáře)

LPIS (anglická zkratka Land Parcel Identification System) je geografický informační systém (GIS) určený primárně pro vedení evidence využití zemědělské půdy v České republice. Systém je založen na evidenci zemědělských pozemků na základě skutečného užívání půdy. Na rozdíl od katastru nemovitostí je půda evidována na uživatele a nikoliv na vlastníka pozemku. LPIS je rovněž označován jako Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů.

LPIS je:

- výchozí evidencí pro poskytování zemědělských dotací (pouze na základě údajů v LPIS je na zemědělskou půdu možné poskytnout dotace, slouží k ověřování správnosti údajů uvedených v žádostech, ke kontrolám plnění podmínek poskytnutí dotací apod.),
- zdrojem statistických informací pro státní správu a slouží také k tvorbě tematických map,
- důležitým informačním zdrojem pro farmáře a pro jejich hospodaření (poskytuje např. podrobné informace o omezeních zemědělského hospodaření z titulu nitrátové směrnice, informace o erozním ohrožení půd, o ochranných pásmech vodních zdrojů, apod.).

„**iLPIS**“ označovaný též jako „**LPIS pro farmáře**“ je registr půdy určený pro farmáře. „**iLPIS**“ je jedním z modulů LPIS určených pro veřejnost a slouží všem registrovaným farmářům. Modul obsahuje nástroje pro vedení osevních postupů, ale hlavně je v něm možné dohledání dat evidovaných v souvislosti s vedením evidence využití půdy. Z těchto důvodů slouží „**iLPIS**“ farmářům i jako pomůcka k vedení zákonných evidencí. Od března 2015 mohou farmáři „**iLPIS**“ využít i k elektronickému podání ohlášení změn.

Prostřednictvím „**iLPIS**“ je tedy možné jak pasivní sledování údajů u evidovaných DPB, tak aktivní vytváření návrhů změn. Dále mohou farmáři do „**iLPIS**“ vkládat informace o osevaných plodinách (lze si DPB pojmenovat, přiřadit jim pěstované plodiny a následně v aplikaci EPH evidovat aplikace hnojiv, přípravků na ochranu rostlin, pastvu či sestavy pro zelenou naftu). Z „**iLPIS**“ je možné dále zjišťovat informace o uživatelsko-vlastnických vztazích (možnost současného promítnutí hranice katastrálních parcel, hranice užívaných půdních bloků a leteckých snímků terénu) a informace týkající se omezení zemědělského hospodaření z titulu nitrátové směrnice, uplatňování protierozních opatření, ochranných pásem vodních zdrojů, vodních toků apod.

Na základě aktualizace zákona o zemědělství, která byla provedena zákonem č. 179/2014 Sb., účinné od 1. 1. 2015 je správcem evidence využití půdy Ministerstvo zemědělství a je tedy odpovědné za vedení LPIS. Aktualizaci evidence a výkon další související agendy však provádí Státní zemědělský intervenční fond, konkrétně Oddělení příjmu žádostí a LPIS (SZIF/OPŽL).

Modul „iLPIS“ je dostupný na webových stránkách eAGRI (<http://eagri.cz/public/web/mze/>), přihlášením uživatele do portálu eAGRI pod svým přiděleným uživatelským jménem/loginem a heslem. V případě problémů s přihlášením je možné kontaktovat Helpdesk MZe a požádat o ověření správnosti vašeho účtu. Po úspěšném přihlášení se přes **Rozcestník eAGRI** → výběr složky **Portál farmáře** → nabídky **Registr půdy – LPIS** a odkaz pro spuštění aplikace **Spustit Registr půdy – LPIS** (nebo v pravém boxu „Aplikace pro přihlášené“ zvolit **Registr půdy – LPIS**) dostane uživatel do samotné aplikace.

Informace o aplikaci „iLPIS“ a pracovním postupu v prostředí registru půdy pro farmáře, stejně jako další příručky jsou uveřejněny na Portálu farmáře v nabídce **Registr půdy – LPIS** → **Uživatelské příručky** → odkaz **LPIS pro farmáře**.

5 Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů

Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů je definována v § 3a odst. 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství jako informační systém veřejné správy, který spravuje MZe. Aktualizaci evidence však provádí SZIF.

Evidence půdy obsahuje 3 dílčí evidence, a to evidenci půdy, evidenci EVP a evidenci objektů, které jsou pravidelně aktualizovány dle aktuálních digitálních ortofotomap. Evidence objektů je popsána v samostatném dokumentu a není proto součástí tohoto metodického pokynu.

5.1 Popis prvků evidence půdy a evidence EVP a jejich vzájemného vztahu

Základní jednotkou evidence půdy je půdní blok (PB). PB vymezují jednotlivá obhospodařovaná území. Součástí PB může být jeden či více dílů půdního bloku (DPB) nebo jedna či více zbytkových ploch. Zbytkovou plochou se rozumí samostatná plocha v rámci PB, která nepředstavuje DPB, jelikož u ní není evidován žádný uživatel.

Základní jednotkou evidence ekologicky významných prvků je ekologicky významný prvek (jednotlivé druhy jsou blíže popsány v kapitole 8 Druhy ekologicky významných prvků).

Od 1. 1. 2015 jsou obě evidence vedeny společně v jednom informačním systému evidence využití půdy.

Obrázek 1 - Příklady PB, DPB, EVP a zbytkové plochy na ortofotomapě

5.1.1 Definice půdního bloku

PB je definován v § 3a odst. 9 a 10 zákona o zemědělství:

(9) Základní jednotkou evidence půdy, je půdní blok o minimální výměře 0,01 ha, který představuje

- a) souvislou plochu zemědělsky obhospodařované půdy zřetelně v terénu oddělené zejména lesním porostem, zpevněnou cestou, pozemní komunikací, vodním útvarem povrchových vod nebo trvale zemědělsky neobhospodařovanou půdou, která může obsahovat ekologicky významný prvek obklopený zemědělsky obhospodařovanou půdou,
- b) souvislou vodní plochu využívanou pro účely chovu ryb, vodních živočichů a pěstování rostlin ve vodním útvaru povrchových vod, pro účely provozování rybníkářství podle jiného právního předpisu, nebo
- c) souvislou plochu zalesněné půdy, která byla v evidenci půdy vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou stanovenou nařízením vlády podle § 3i.
- (10) Za půdní blok se považuje také ekologicky významný prvek, který není součástí půdního bloku podle odstavce 9 písm. a) a současně bezprostředně přiléhá k zemědělsky obhospodařované půdě evidované jako půdní blok podle odstavce 9.

Z výše uvedené definice vyplývá, že není možné evidovat PB s nižší výměrou než je 100 m². Výjimku představují PB typu EVP definované v § 3a odst. 10 zákona o zemědělství. Výměra je vždy evidována v hektarech a zaokrouhlena na 2 desetinná místa.

U každého PB je evidován jeho druh. Celkem se lze setkat se čtyřmi druhy (kategorie EVP je ale pouze fikcí PB) PB z hlediska využití plochy:

- zemědělsky obhospodařovaná půda – PB (Z) (viz § 3a odst. 9 písm. a) zákona o zemědělství),
- vodní plocha – PB (B) (viz § 3a odst. 9 písm. b) zákona o zemědělství),
- zalesněná půda – PB (L) (viz § 3a odst. 9 písm. c) zákona o zemědělství),
- ekologicky významný prvek - možné evidovat i menší než 100 m² – PB (E) (viz § 3a odst. 10 zákona o zemědělství)

Z výše uvedeného vyplývá, že za splnění podmínek uvedených v § 3a odst. 10 zákona o zemědělství je za PB považován i EVP, který nezahrnuje žádnou zemědělsky obhospodařovanou půdu, ale pouze ekologicky významný prvek (některý z druhů krajinných prvků). Jedná se o tzv. fikci PB.

Zakreslování PB probíhá z moci úřední a neprobíhá tedy žádné řízení, jako tomu je u aktualizace DPB. Důsledkem aktualizace DPB může být vyvolána i aktualizace PB.

5.1.1.1 Údaje evidované u PB

Údaje, které se evidují u každého půdního bloku, jsou vyjmenovány v § 3a odst. 11 zákona o zemědělství. Jedná se o:

- a) identifikační číslo půdního bloku,
- b) výměra půdního bloku,
- c) výměra způsobilé plochy, stanoví-li tak přímo použitelný předpis Evropské unie, a
- d) samostatná plocha v rámci půdního bloku, která nepředstavuje díl půdního bloku podle odstavce 12, včetně její výměry.

Identifikace půdního bloku:

Každý PB je identifikován pomocí kódu a čtverce, ve kterém se nachází. Označení vypadá například takto: 3618-0 (540-1170).

Jako kmenové číslo půdního bloku je označováno číslo 3618 – přiřazení prvních dvou i druhých dvou čísel k PB vychází ze systému rozdělení celého území na 1 km čtverce.

Číslice za pomlčkou je po vzniku nového půdního standardně 0, pokud však dojde k rozdělení PB např. silnicí, pak jsou nové půdní bloky označeny následujícím číslem (nepoužitým) - vzestupná řada (0 až 999). Číslo se nesmí opakovat.

Čtverec (540-1170) je přiřazen každému PB na základě příslušnosti jeho centroidu k danému čtverci. Stejnou příslušnost budou mít i všechny díly půdního bloku nacházející se uvnitř tohoto půdního bloku. Cílem je zajištění stabilizace místní příslušnosti na hranicích okresů v čase. Daná příslušnost ke čtverci se nemění.

Budou-li se slučovat dva PB s rozdílným kmenovým číslem je potřeba přečíslovat DPB v připojovaném PB.

Identifikace PB tvořeného 100 % plochou EVP

Číslo PB tvořeného pouze EVP se odvozuje z kmenového čísla sousedního PB, a to z toho důvodu, aby nedošlo k předčasnému vyčerpání volných čísel pro PB. Označení PB bude vypadat stejně jako u klasického PB (kód a čtverec) akorát kmenové číslo bude stejné jako kmenové číslo sousedního PB a za pomlčkou bude příslušné číslo dle vzestupné řady (stejně jako při dělení PB na dva nové menší PB).

2358-0: označení PB, který je tvořen zemědělsky obhospodařovanou půdou

2358-1: označení PB, 100 % tvořeného EVP, které přiléhají k PB 2358-0

2358-2: označení PB, 100 % tvořeného EVP, které přiléhají k PB 2358-0

5.1.1.2 Hranice půdního bloku

Již z definice PB druhu zemědělsky obhospodařovaná půda vyplývá, že PB musí být v terénu zřetelně oddělen, a to zejména terénními přírodními či urbanistickými útvary, PB jiné kategorie či zemědělsky nevyužívanou půdou. Hranici PB budou také často tvořit různé pozemní komunikace nebo cesty. V případě, že je hranice tvořena zpevněnými komunikacemi (asfaltové, panelové, šterkové, šotolinové apod.) a cestami, které se na území nachází již dlouho dobu, nejsou tyto cesty součástí plochy PB. Pokud by se však jednalo o pouze sezónně vyježděné (dočasné) cesty (koleje) nebo stezky od zvířat, ty součástí plochy a tudíž i výměry PB jsou a hranici PB netvoří.

Co se týká vodních toků, ty tvoří hranici PB pouze v tom případě, že je jejich šířka v úrovni břehové hrany větší než 1 m. To však neplatí pro dočasně vysychající vodoteče na pastvinách. Ty netvoří hranici PB ani v případech, kdy je jejich šířka v úrovni břehové hrany větší než 1 m.

5.1.1.3 PB kategorie rybník a zalesněná půda

Samostatnými PB jsou i plochy s kulturou rybník (B) a zalesněná půda (L).

Hranici PB typu vodní plocha tvoří, stejně jako hranici DPB s kulturou rybník, obvod vodní plochy stanovený ve výši jeho provozní hladiny.

Jako PB kategorie zalesněná půda lze evidovat plochy, které jsou lesnický obhospodařovány a na kterých se pěstují dřeviny určené k plnění funkcí lesa. Navíc tato plocha před svým zalesněním musela být evidována jako zemědělsky obhospodařovaná půda s jednou ze zemědělských kultur. Hranice PB zalesněná půda často tvoří tzv. oplocenky, které dřeviny chrání před škodami způsobenými zvěří.

PB kategorie zalesněná půda může zahrnovat 2 a více DPB s kulturou zalesněná půda. Na půdním bloku této kategorie však nelze nikdy kombinovat DPB s kulturou zalesněná půda a jakýkoliv jiný druh kultury.

Pokud spolu budou přímo sousedit dvě zalesněné plochy, lze je sloučit do 1 PB. Samostatné zalesněné plochy tvoří vždy samostatný PB.

5.1.1.4 Zbytkové plochy půdního bloku

Zbytková plocha leží vždy uvnitř PB a je to ta část PB u které není evidován žádný uživatel. Není možné, aby se zbytková plocha překrývala s účinným DPB. Uvnitř PB se může nacházet jedna či více zbytkových ploch. V případě, že bude prokázán PDU k celé ploše PB, PB žádnou zbytkovou plochu mít nebude. Zbytkové plochy se vytvářejí v LPIS automaticky.

Zbytkové plochy se evidují z toho důvodu, že je nutné deklarovat veškerou zemědělsky obhospodařované půdy žadatelem v jednotné žádosti.

Identifikace zbytkové plochy

Vlastní označení má zbytková plocha pouze v tom případě, že její výměra přesahuje 100 m². Pokud tuto podmínku splňuje, její identifikátor může vypadat například takto: Z3618/1 + čtverec

Předpona Z vyjadřuje, že se jedná o zbytkovou plochu PB. Dále následuje kmenové číslo PB (bez pomlčky a čísla za pomlčkou) a nakonec lomítko a pořadové číslo (1-999).

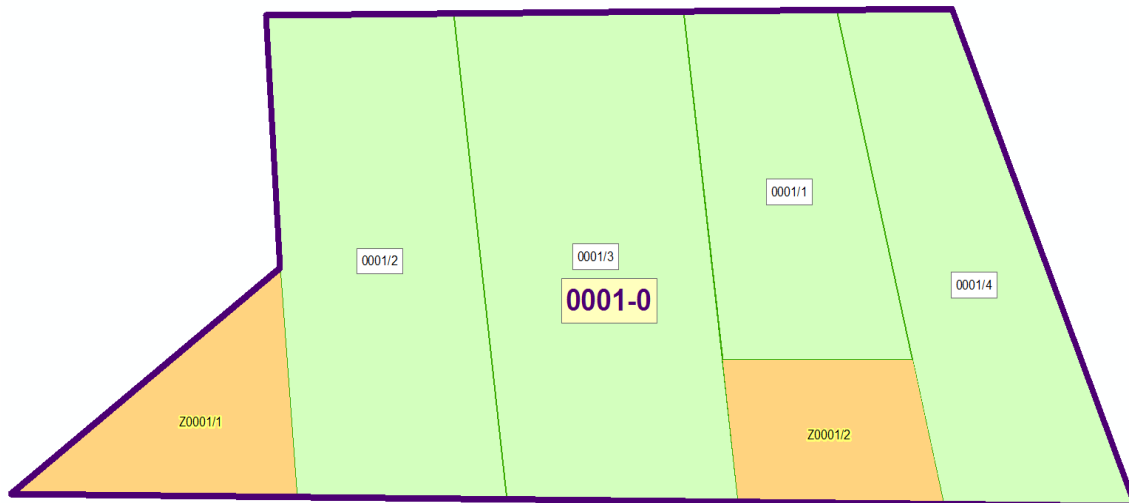
Vlastnosti zbytkové plochy

U každé standardní zbytkové plochy je v LPIS evidována její výměra. Neeviduje se u ní však uživatel ani zemědělská kultura.

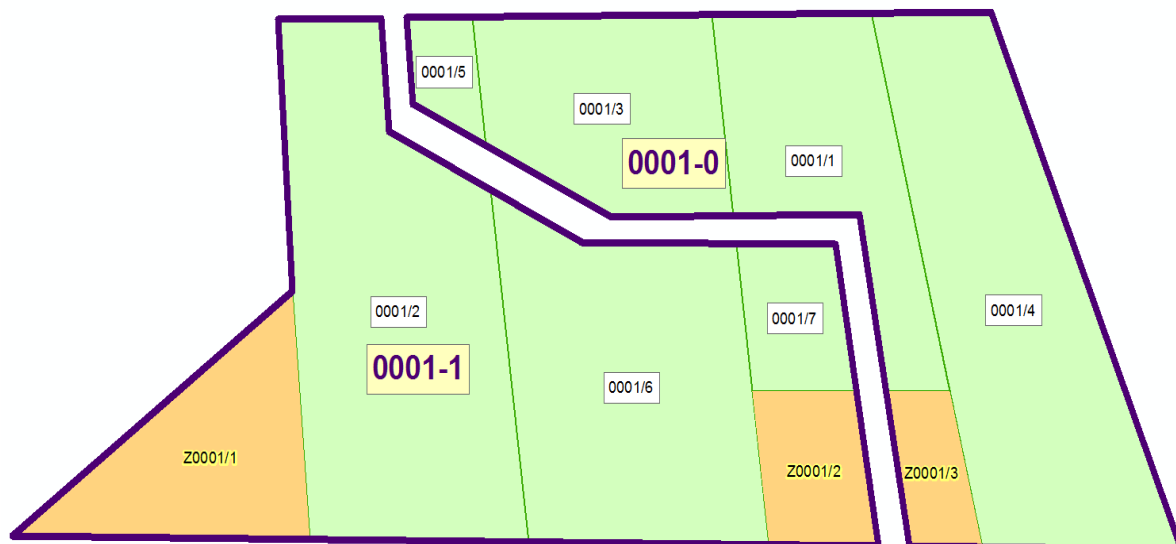
Aby bylo možné zbytkovou plochu evidovat s číselným označením a deklarovat v jednotné žádosti, musí být splněna podmínka minimální výměry 100 m². Zbytková plocha, která splňuje podmínku minimální výměry se v LPIS označuje jako standardní zbytková plocha.

Pokud je zbytková plocha menší než 100 m², nemůže být evidována v LPIS s výše uvedeným číselným označením. Taková zbytková plocha se označuje jako marginální zbytková plocha. Může se jednat například o:

- Malé parcely KN, které mají uživatele neevidovaného v LPIS.
- Nepřesnosti mezi hranicemi DPB a PB. Ta by však měla být odstraněna, aby byly hranice identické.

Obrázek 2- Půdní blok (fialově hranice a číslo) s díly (zeleně) a zbytkovými plochami (oranžově a číslo černě)

Obrázek 3 - Půdní bloky po rozdělení (např. silnicí). Jeden PB - hlavní potomek má zachované číslo PB, u druhého PB následuje za pomlčkou nové, nejbližší volné číslo.

5.1.2 Definice dílu půdního bloku

Díl půdního bloku (DPB) je definován v § 3a odst. 12 a odst. 13 zákona o zemědělství.

(12) Díl půdního bloku, který je součástí půdního bloku, představuje souvislou plochu půdy o minimální výměře 0,01 ha, jejíž hranice lze identifikovat v terénu, a

a) na ní vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělskou činnost fyzická nebo právnická osoba, (dále jen „uživatel“) a

b) je na ní pěstován jeden druh zemědělské kultury stanovené podle § 3i, popřípadě se na ní nachází ekologicky významný prvek podle § 3aa odst. 4.

Vzhledem ke stanovené minimální výměře 100 m² není možné v žádném případě jako DPB zaevidovat plochy menší. Maximální velikost DPB nijak omezena není.

DPB jsou vymezeny vždy uvnitř příslušného PB a nemohou se nacházet mimo jeho území, a to ani jakoukoli svou částí.

Na každém DPB může být evidován vždy pouze jeden druh zemědělské kultury (viz kapitola 6 Druhy zemědělské kultury).

Pokud se bude na pozemku nacházet více ploch s různými druhy zemědělské kultury a zároveň jednotlivé odlišitelné plochy budou menší než 100 m² (typicky záhumenky), je možné, za předpokladu splnění definice příslušné kultury, tuto plochu zaevidovat jako DPB s kulturou jinou nebo jinou trvalou kulturou (např. DPB tvořený plochou osázenou vinnou révou menší než 100 m² a současně plochou s ovocnými stromy rovněž menší než 100 m²). Celý DPB s jinou kulturou nebo jinou trvalou kulturou však musí opět splnit podmínku minimální výměry, aby mohl být zaevidován.

Identifikace DPB

Každý DPB je identifikován pomocí kódu a čtverce, ve kterém se nachází. Označení vypadá například takto: 3618/1 (540-1170)

Číslo DPB je 3618 a je odvozeno od kmenového čísla příslušného PB (bez pomlčky a čísla za pomlčkou). Dále následuje lomítko a pořadové číslo (1 – 999).

Pro čtverec platí to samé jako u PB.

5.1.2.1 Údaje evidované u dílu půdního bloku

Základní údaje, které musí být evidovány u každého DPB, vymezuje § 3a odst. 14 zákona o zemědělství. Hlavně kvůli dotačním účelům se evidují ještě další údaje, které vyplývají z NV LPIS nebo ze souvisejících právních předpisů.

Údaje evidované na základě zákona o zemědělství:

- a) příslušnost k půdnímu bloku,
- b) identifikační číslo dílu půdního bloku,
- c) výměra dílu půdního bloku,
- d) výměra způsobilé plochy, stanoví-li tak přímo použitelný předpis Evropské unie,
- e) výměra jednotlivých druhů ekologicky významných prvků, které jsou součástí tohoto dílu půdního bloku,
- f) označení uživatele, včetně uvedení identifikačního čísla, jde-li o právnickou osobu a fyzickou osobu s přiděleným identifikačním číslem, nebo data narození, popřípadě rodného čísla, jde-li o fyzickou osobu, které identifikační číslo přiděleno nebylo,
- g) druh zemědělské kultury podle kritérií uvedených v § 3i,
- h) obhospodařování v rámci ekologického zemědělství, nebo v etapě přechodného období v rámci ekologického zemědělství podle zákona o ekologickém zemědělství a

- i) další údaje stanovené nařízením vlády, popřípadě přímo použitelným předpisem Evropské unie.*

Údaje evidované na základě NV LPIS (§ 1):

- a) zařazení do ochranného pásma vodního zdroje podle vodního zákona,*
- b) zařazení do zvláště chráněného území podle zákona o ochraně přírody a krajiny,*
- c) existenci odvodňovacího systému,*
- d) zařazení do katastrálního území podle zákona o katastru nemovitostí,*
- e) zařazení do horské oblasti, oblasti s jinými znevýhodněními a oblasti Natura 2000 podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,*
- f) zařazení do zranitelné oblasti nebo jiných omezení podle nařízení vlády o stanovení zranitelných oblastí a o akčním programu,*
- g) zařazení do oblasti splňující příslušný cíl strukturální pomoci Evropské unie v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím obecná ustanovení o strukturálních fondech,*
- h) výskytu ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality podle zákona o ochraně přírody a krajiny,*
- i) výskytu hnízdní lokality chřástala polního a bahňáků na trvalých travních porostech nebo čejky chocholaté na orné půdě podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,*
- j) výskytu podmáčené nebo rašelinné louky podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,*
- k) pěstování geneticky modifikované odrůdy podle zákona o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty,*
- l) výsledcích agrochemického zkoušení zemědělských půd podle zákona o hnojivech,*
- m) výskytu cenných stanovišť lučních společenstev podle zákona o ochraně přírody a krajiny a podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,*
- n) výši provozní hladiny u druhu zemědělské kultury rybník,*
- o) zařazení do území určeného k řízeným rozlivům povodní podle vodního zákona,*
- p) výměře osázené plochy vinice u druhu zemědělské kultury vinice podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího prováděcí pravidla společné organizace trhu s vínem,*
- q) míře erozní ohroženosti zemědělské půdy,*
- r) počtu životaschopných jedinců na 1 hektar u druhu zemědělské kultury ovocný sad podle zákona o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském,*
- s) výskytu stanovišť modráska podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,*

- t) vhodnosti k zalesnění podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- u) vhodnosti k zatravnění orné půdy nebo existenci drah soustředěného odtoku vody podle nařízení vlády k provádění opatření Programu rozvoje venkova České republiky,
- v) zařazení do environmentálně citlivých trvalých travních porostů, které jsou vyloučeny z možnosti přeměny na druh zemědělské kultury uvedený v § 3 odst. 1 písm. a), c) nebo d), a
- w) obnově trvalého travního porostu podle § 3j zákona.

5.1.2.2 Identifikovatelnost hranice DPB v terénu

Novinkou, kterou zavádí novela zákona o zemědělství, je podmínka identifikovatelnosti hranice DPB v terénu. Pro stanovení identifikovatelnosti hranice DPB v terénu platí následující pravidla:

1. Pokud je návrh DPB identifikovatelný na aktuální ortofotomapě, považuje se za identifikovatelný i v terénu.
2. Pokud však návrh DPB na aktuální ortofotomapě identifikovatelný není, musí být identifikovatelný v terénu.

Situace, kdy je DPB v terénu identifikovatelný:

- a. Pokud hranice DPB je zároveň i hranice PB (již z definice PB vyplývá, že PB musí mít přirozené hranice).
- b. Další příklady identifikovatelné hranice mezi dvěma DPB uvnitř PB:
 - vzájemně sousedící DPB jsou oseté jinou plodinou,
 - osev (výsadba) na vzájemně sousedících DPB byl proveden různým směrem,
 - sklizeň proběhla zjevně v odlišných termínech,
 - DPB jsou odděleny oplocením,
 - DPB jsou sečeny v jiných termínech (odlišná výška travního porostu),
 - označení prvního a posledního sloupku řady keřů révy vinné, stromu v sadu či řady konstrukce chmelnice,
 - hranice DPB jsou vyznačeny rozorem, mezníky, kůly apod.,
 - případně jiné situace, kdy je zjevné, že sousedící DPB nejsou obhospodařovány jako jeden celek.

Vzhledem k tomu, že podmínka identifikovatelnosti nebyla v původní právní úpravě zakotvena, každý uživatel je povinen zajistit identifikovatelnost hranic všech svých již zapsaných DPB do 31. 12. 2015. Tato povinnost je uvedena v zákoně č. 179/2014 Sb. v čl. II v bodě 3. Pokud dojde k odkreslení parcely KN na základě podnětu vlastníka, musí uživatel sousedního DPB zajistit jeho identifikovatelnost od odkreslené parcely KN.

Přístup k dílu půdního bloku

V otázce přístupu k DPB má významnou roli ustanovení § 1021 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, které uvádí:

Vlastník umožní sousedovi vstup na svůj pozemek v době, rozsahu a způsobem, které jsou nezbytné k údržbě sousedního pozemku nebo k hospodaření na něm, nelze-li tohoto účelu dosáhnout jinak; soused však nahradí vlastníku pozemku škodu tím způsobenou.

5.1.2.3 Uživatel DPB

Zákon stanoví, že u každého DPB je třeba evidovat jeho uživatele. Pod pojmem uživatel se rozumí fyzická nebo právnická osoba, která vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělskou činnost na konkrétním DPB.

Osoba může být v LPIS evidována jako uživatel i v tom případě, že nevlastní ani si nepronajímá zemědělské stroje a zajišťuje si veškerý výkon zemědělské činnosti službami na základě smlouvy o službách. I v takovém případě bude uživatel splňovat podmínku výkonu zemědělské činnosti „vlastním jménem a na vlastní odpovědnost“.

Každá osoba, která chce být zaevidována jako uživatel konkrétního DPB, musí být nejprve zaregistrována v Registru subjektů LPIS. Při zápisu do evidence půdy je každému uživateli přiřazena místní příslušnost. Podávání ohlášení je však možné na jakémkoliv OPŽL bez ohledu na místní příslušnost, která pouze určuje, u jakého OPŽL bude vedena příslušná spisová dokumentace. Při prvním registrování do evidence půdy je u uživatele, který je fyzickou osobou, ověřeno, zda má na území ČR trvalý pobyt. U uživatele, který je právnickou osobou, se předložením dokladů o jejím vzniku zjišťuje, zda je právnickou osobou ve smyslu NOZ. Po dokončení registrace je uživateli přiděleno ID SZR, ID LPIS a JI SZIF.

Aby mohl být uživatel zapsán do LPIS, musí prokázat PDU k předmětnému DPB, a to zejména v situacích, kdy dojde ke vzniku rozporu s údaji uvedenými v evidenci nebo jiným ohlášením změny nebo v případě jakýchkoliv pochybností o správnosti údajů uvedených v ohlášení či o existenci PDU.

5.1.2.4 Ekologicky významný prvek v ploše DPB

Součástí plochy DPB může být, dle § 3a odst. 12 písm. b) zákona o zemědělství, i ekologicky významný prvek, který se eviduje bez uživatele. EVP se může nacházet na ploše DPB, ale i ve zbytkové ploše.

EVP na DPB s kulturou M

Pokud EVP (KP) není ze všech stran (100 % obvodu) obklopen DPB s některým z druhů zemědělských kultur (kromě M, B, L) či zbytkovou plochou, nemůže být součástí plochy PB druhu zemědělsky obhospodařovaná půda, a proto tvoří samostatný PB druhu EVP.

Pokud je z nějakého důvodu potřeba evidovat u tohoto PB uživatele, je potřeba ověřit PDU a následně vytvořit DPB s kulturou mimoprodukční plocha (M). Pokud prokáže PDU více uživatelů (každý na část plochy), bude PB obsahovat více DPB. Pokud na určitou plochu neprokáže nikdo PDU, bude tato plocha zaevidována bez uživatele jako zbytková plocha. V LPIS však bude EVP zakreslen vždy jako jeden objekt (bez ohledu na prokázané PDU).

EVP na DPB, který je součástí PB druhu zemědělsky obhospodařovaná půda

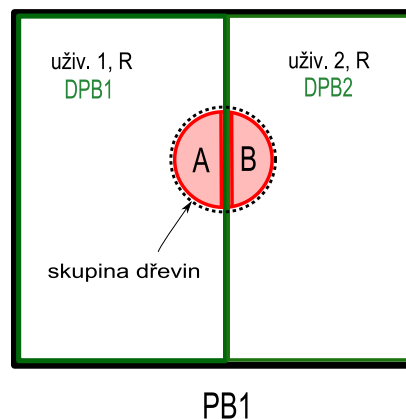
Pokud je EVP (KP) ze všech stran (100 % obvodu) obklopen DPB s některým z druhů zemědělských kultur (kromě M, B, L) stává se součástí plochy PB (Z) a konkrétního DPB. Na základě toho musí být na ploše EVP vykazována stejná kultura jako na DPB, do jehož plochy je EVP zahrnut.

Pokud bude průnik plochy EVP a DPB menší nebo roven 500 m², stává se plocha pod EVP automaticky součástí plochy DPB a uživatel bude stejný jako uživatel DPB. Pokud však bude průnik ploch větší než 500 m², je plocha pod EVP rovněž součástí plochy DPB, ale je potřeba zjistit, kdo na tuto plochu disponuje platným PDU a pouze ten může být zapsán jako uživatel. U plochy s rychle rostoucími dřevinami, zalesněnou půdou a úhorem se PDU nezkoumá.

V situaci, kdy EVP přiléhá k více DPB (viz Obrázek 4) je potřeba zkoumat PDU vždy. Plocha EVP pak bude mezi uživatele rozdělena dle prokázání PDU. Pokud tedy uživatel 1 prokáže PDU na část EVP označenou jako „A“, bude plocha „A“ zahrnuta do plochy jeho DPB1. To samé bude platit i u uživatele 2 a části plochy označené jako „B“. EVP jako takový se však dělit nikdy nebude, ten zůstává vždy vyznačený jedním nedělitelným polygonem.

Obrázek 4: EVP ležící na hranici dvou DPB s kulturou orná půda

DPB1- díl PB evidovaný na uživatele 1, na základě prokázání PDÚ zahrnuje i část plochy EVP

DPB2 - díl PB evidovaný na uživatele 2, na základě prokázání PDÚ zahrnuje i část plochy EVP

A plocha EVP vymezená v ekologickém zájmu, deklarovatelná v rámci žádosti uživatele 1

B plocha EVP vymezená v ekologickém zájmu, deklarovatelná v rámci žádosti uživatele 2

■ plocha EVP vymezená v ekologickém zájmu

5.1.2.5 Další důvody dělení DPB

V § 3a odst. 13 zákona o zemědělství jsou definovány další důvody vzniku samostatného DPB. Jedním z důvodů je obhospodařování půdy v rámci ekologického zemědělství (přechodného období v rámci ekologického zemědělství). Dalším důvodem je situace, kdy jsou na půdě uplatňována opatření, která vyžadují, aby byla prováděna na samostatném DPB. Taková opatření jsou stanovena např. NV k AEKO nebo k přímým platbám a dalšími „dotačními“ nařízeními vlády. Jako samostatný DPB je vedena i ta část půdy, které odpovídá registrační číslo vinice, chmelnice či ovocného sadu.

Dalším důvodem k rozdělení DPB, který je v souladu s NV k AEKO, je vymezení více titulů podopatření ošetřování travních porostů (př.: na jednom DPB nemůže být vymezen současně titul horská a suchomilná louka hnojená a titul horská a suchomilná louka nehnojená). V případě, že titul

nebude vymezený na celém DPB, je nutné rozdělit původní DPB na nové DPB podle vymezených titulů.

5.1.3 Definice ekologicky významného prvku

Ekologicky významný prvek je definován v § 3aa odst. 4 zákona o zemědělství.

(4) Základní jednotkou evidence ekologicky významných prvků je prvek, který představuje souvislou plochu i zemědělsky neobhospodařované půdy plnící mimoprodukční funkci zemědělství, popřípadě jiný útvar, který je součástí zemědělsky obhospodařované půdy nebo k ní bezprostředně přiléhá, a který je druhem ekologicky významných prvků podle § 3m.

Z výše uvedené definice vyplývá, že existují dva typy EVP. EVP může být buď samostatným PB (tzv. přilehlé EVP, dle § 3a odst. 10 zákona o zemědělství), nebo může být součástí PB druhu zemědělsky obhospodařovaná půda (dle § 3a odst. 9 a) zákona o zemědělství). Součástí PB může být EVP pouze v tom případě, pokud je po celém svém obvodu obklopený zemědělsky obhospodařovanou půdou. Pokud tedy není po celém svém obvodu obklopený PB typu zemědělsky obhospodařovaná půda, tvoří takovýto EVP samostatný PB (viz kapitola 5.1.2.4. EVP v ploše DPB). V LPIS není možné evidovat EVP mimo PB.

Zároveň není možné, aby EVP byly v LPIS zakreslené jako linie nebo bod, vždy je potřeba, aby jakýkoli EVP byl evidován ve formě polygonu.

Z důvodu kontrol dobrého zemědělského a ekologického stavu (DZES) by měly být v LPIS evidované všechny KP, včetně KP menších než 100 m². Součástí PB, jehož výměra je menší než 100 m², nemůže být evidován DPB. Pro DPB bez výjimky platí minimální výměra 100 m². V LPIS tato plocha, která není součástí žádného DPB, bude vedena jako zbytková plocha (marginální). Vzhledem ke své výměře menší než 100 m², není deklarovatelná žadatelem v žádosti.

Identifikace ekologicky významného prvku v LPIS

Každý EVP je identifikován pomocí kódu a čtverce, ve kterém se nachází. Označení vypadá například takto: E3618/1 (540-1170).

Písmeno E značí, že se jedná o EVP. Následující číslo (3618) je odvozeno od kmenového čísla příslušného PB (bez pomlčky a čísla za pomlčkou). Dále následuje lomítko a pořadové číslo (1 – 999).

Pro čtverec platí to samé jako u PB.

5.1.3.1 Údaje evidované u ekologicky významného prvku

Výčet veškerých údajů, které mají být evidovány v LPIS u každého EVP stanovuje zákon o zemědělství a NV LPIS.

Mezi základní údaje evidované dle zákona o zemědělství (§ 3aa odst. 5) patří:

- a) *identifikační číslo ekologicky významného prvku,*
- b) *druh ekologicky významného prvku podle kritérií uvedených v § 3m,*
- c) *příslušnost k půdnímu bloku,*

- d) příslušnost k dílu půdního bloku, je-li známa,
- e) výměra a
- f) další údaje stanovené nařízením vlády, popřípadě přímo použitelným předpisem Evropské unie.

V návaznosti na písmeno f) výše uvedeného paragrafu stanovuje NV LPIS v § 2 další povinný evidovaný údaj, a to údaj o možnosti vyhrazení plochy v ekologickém zájmu.

Potřeba je zdůraznit to, že EVP se eviduje bez uživatele. Pouze plocha pod EVP nese informaci o uživateli na základě DPB, na kterém leží.

Pokud je třeba u EVP evidovat uživatele, zákon o zemědělství v § 3p odst. 5 definuje, kdy je nutné ověřovat PDU. Tyto situace jsou popsány výše v kapitole 5.1.2.4. EVP v ploše DPB).

5.2 Aktualizace evidence půdy

Aktualizaci evidence využití půdy provádí SZIF.

Postup aktualizace podle § 3g zákona o zemědělství se od 1. 1. 2015 nově vztahuje i na aktualizaci osázené plochy vinice.

Aktualizace evidence půdy se řídí primárně zákonem o zemědělství. Pokud však tento zákon nějakou otázku neupravuje, postupuje se podřídně podle správního řádu.

Během celého řízení (včetně námitkového řízení) jsou všichni účastníci řízení, případně jejich zástupci, oprávněni nahlížet do spisu daného řízení a dělat si výpisy či kopie spisu. Části spisu, které jsou z nahlížení vyloučeny, a další podmínky nahlížení do spisu upravuje § 38 správního řádu. O nahlížení do spisu musí být vždy učiněn zápis (Záznam o nahlédnutí do spisu).

Pokud je uživatelem fyzická osoba, je oprávněna jednat ve věci aktualizace evidence půdy sama nebo může pověřit písemnou plnou mocí svého zástupce. Pokud je uživatel právnickou osobou, může za něj jednat jeho statutární orgán (např. jednatel), nebo rovněž zástupce pověřený písemnou plnou mocí. Ve výpisu z obchodního rejstříku mohou být uvedeny další osoby, které jsou oprávněny danou právnickou osobu zastupovat (například prokurista nebo ředitel). Pokud uživatel nejedná osobně (či prostřednictvím statutárního orgánu), musí být vždy doložena písemná plná moc (či jiný dokument prokazující oprávnění k zastupování uživatele), která bude součástí spisové dokumentace daného řízení.

5.2.1 Ohlášení uživatele

V případě, že dojde k některé ze změn uvedených v § 3g odst. 1 zákona o zemědělství, je uživatel (dosavadní či nový) povinen tuto změnu SZIF ohlásit, a to do 30 dnů ode dne, kdy změna nastala. V důsledku nedodržení této povinnosti může být uživatel sankcionován.

Uživatel je povinen ohlásit skutečnost, pokud dojde:

- a) ke změně průběhu hranice dílu půdního bloku,
- b) ke změně uživatele dílu půdního bloku,

- c) k ukončení užívání dílu půdního bloku,*
- d) ke změně druhu zemědělské kultury na dílu půdního bloku podle kritérií stanovených v nařízení vlády podle § 3i (v případě zatravnění, zalesnění zemědělské půdy a rozorání trvalého travního porostu se ve stavu audit 0 vždy ověřuje přímo v terénu, zda ke změně skutečně došlo),*
- e) ke změně průběhu hranice osázené plochy vinice na dílu půdního bloku, s druhem zemědělské kultury vinice stanovené nařízením vlády podle § 3i, nebo*
- f) ke vzniku nového dílu půdního bloku, který není v evidenci půdy evidován (před provedením aktualizace je vždy vyžadováno doložení PDU).*

Ohlášení je možné učinit osobně, písemně prostřednictvím provozovatele poštovních služeb nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem. Nově je možné podávat ohlášení i v elektronické formě prostřednictvím Portálu farmáře. Přístup do iLPIS zřizuje SZIF na základě žádosti uživatele. Pokud uživatel podá ohlášení prostřednictvím této aplikace, není třeba uznávaný elektronický podpis. Ohlášení je možné učinit i jinými technickými prostředky, zejména emailem bez uznávaného elektronického podpisu. Takové podání ale musí uživatel do 5 dnů ještě potvrdit jedním z výše uvedených způsobů.

Ohlášení může uživatel podat na kterémkoliv OPŽL v ČR, bez ohledu na místní příslušnost DPB. Pokud však ohlášení podá na jiném než místně příslušném OPŽL, veškeré podklady budou zaslány na místně příslušné OPŽL, kde bude vedena spisová dokumentace a kde bude samotná aktualizace provedena.

Okamžikem doručení ohlášení na SZIF je řízení o aktualizaci evidence půdy zahájeno. Řízení může být však zahájeno i z moci úřední, a to na základě vlastního podnětu nebo podnětu jiné osoby či jiného orgánu. V případě podnětu SZIF řízení zahájí pouze tehdy, shledá-li ho opodstatněným. Osobě, která podnět učinila se zašle informace o vyřízení jejího podnětu (zahájení či nezahájení řízení) pouze v tom případě, že o zaslání této informace požádala. Informace pak musí být zaslána do 30 dnů ode dne, kdy SZIF podnět obdržel. Pokud žádost o zahájení řízení o aktualizaci podá vlastník pozemku, musí SZIF řízení zahájit vždy a rovněž musí vlastníka o zahájení a ukončení řízení informovat.

Z ohlášení musí být patrné, kdo ho činí, jaká změna má být v evidenci provedena a od kdy a jakého DPB či pozemku se týká. Pokud uživatel provádí ohlášení prostřednictvím formuláře SZIF, má zaručeno, že pokud vyplní všechny údaje, bude ohlášení úplné. Nic však nebrání tomu, aby ohlášení podal i jiným způsobem. Potom je ale potřeba dbát na to, aby ohlášení obsahovalo všechny potřebné údaje.

V důsledku podání ohlášení a tedy zahájení řízení o aktualizaci evidence půdy dochází k zavedení návrhů požadovaných změn do LPIS. Příslušné DPB budou procházet různými fázemi řízení o aktualizaci evidence půdy, což bude patrné z jednotlivých stavů, které jim budou přiřazeny: rozpracovaný, rozpracovaný s přiřazeným názvem řízení, audit 0, audit 1, audit 2, účinný DPB, návrh na zrušení, potvrzené zrušení, zamítnutý návrh.

V rámci stavu rozpracovaný se provede přípravný zákres navrhovaných změn na základě podaného podnětu a je zahájeno řízení vedoucí k aktualizaci evidence. Rozpracovaný návrh zatím není právně závazný. Následně je řízení přidělen název, rozpracovaný návrh je zařazen do řízení a připraven ke schválení. Celému řízení je rovněž přidělena spisová značka. V rámci auditu 0 je všem dotčeným

uživatelům rozesláno Oznámení o zahájení řízení. V tomto stavu by se měly řešit veškeré nejasnosti týkající se návrhu, včetně předkládání PDU a vyhodnocování rozporů. Rovněž se provádí individuální posouzení daného návrhu a v případě nesplnění podmínek zápisu může dojít k jeho zamítnutí, které musí být vždy řádně odůvodněno. Ve stavu audit 1 dochází ke schvalování zákresu (opět je možné návrh zamítnout nebo vrátit do stavu A0) a následně je návrh postoupen další osobě, jiné než ta, která provedla zákres a kontrolu v rámci auditu 1, a ta provede ve stavu audit 2 kontrolu kvality zákresu. I v tomto stavu je možné zákres zamítnout či vrátit do stavu A0. Pokud jsou zjištěny nedostatky, vrátí se návrh do stavu audit 0 a po jejich odstranění probíhá celý proces kontroly znovu. Pokud proběhne kontrola ve stavu audit 2 úspěšně, je vydáno sdělení o provedení aktualizace. Jakmile dojde k zúčinění změn (není-li nastaveno jinak, tak druhý den po provedení auditu 2), změní se stav ze schválený na stav účinný DPB.

Návrh na zrušení DPB vzniká buď na základě ohlášení uživatele (musí být založeno řízení), nebo z podnětu SZIFu. Návrh na zrušení lze stáhnout a DPB se vrátí do stavu účinný. Ve stavu potvrzené zrušení je ukončení evidence DPB potvrzeno a DPB je z evidence vyřazen. Posledním možným stavem je zamítnutý návrh DPB. Tento stav může nastat v průběhu řízení aktualizace evidence v rámci auditu 0 nebo 1, pokud bude návrh zákresu zamítnut.

5.2.2 Posouzení ohlášení

Pokud na základě ohlášení uživatele odhalí SZIF rozpor buď s údaji již uvedenými v evidenci, nebo s údaji uvedenými v ohlášení jiného uživatele, vyzve dotčené strany k doložení PDU či dohody odstraňující vzájemný rozpor. SZIF může v ohlášení objevit i další vady (nepravdivé údaje, neúplné údaje,..), které je uživatel povinen odstranit. V § 3g odst. 2 zákona o zemědělství je uvedeno, že lhůta potřebná k předložení dokladů nebo k odstranění vad nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy. Na žádost uživatele může být tato lhůta přiměřeně prodloužena.

Písemnou dohodou se rozumí souhlasné prohlášení dotčených uživatelů o tom, kdo bude DPB užívat. Takový souhlas může být učiněn písemně nebo ústně do protokolu (před správním orgánem). Pokud k této dohodě dojde, není potřeba dokládat jednotlivé PDU ve formě například písemné nájemní (pachtovní) smlouvy. Pokud by však kdykoliv došlo k nějakému rozporu mezi dotčenými uživateli či vlastníky, bude potřeba PDU doložit.

Příkladem nepravdivého ohlášení může být uvedení jiné kultury než té, která se ve skutečnosti na DPB nachází. Za takové nepravdivé ohlášení by měl být uživatel sankcionován.

Pokud ohlášení neobsahuje všechny náležitosti, které obsahovat má, lze ho označit za ohlášení neúplné. Všechny nedostatky ohlášení je třeba odstranit (SZIF odešle uživateli výzvy), nicméně proces aktualizace je zahájen již okamžikem podání tohoto neúplného ohlášení.

Pokud uživatel na výzvy nereaguje a nedoloží či nedoplní potřebné informace, SZIF vydá rozhodnutí o neprovedení aktualizace evidence. Pokud ani jedna ze sporných stran k některým DPB nedoloží PDU, nemohou být tyto DPB zapsány v LPIS.

Podrobnosti týkající se aktualizace DPB, který je zařazen v EZ či PO upravuje § 3g odst. 9 zákona o zemědělství. Obecně platí, že režim EZ nemá vliv na provedení aktualizace DPB. Pokud nebude možné na DPB určit režim dle podmínek stanovených zákonem o ekologickém zemědělství, tak zůstane režim neurčen a stanoví ho dodatečně příslušná KO.

Na režim EZ nebo PO má vliv stav registrace subjektu při změně uživatele, a tedy při aktualizaci DPB:

- Subjekt registrovaný s platnou činností ekologického zemědělce:
 - Pokud má uživatel uzavřenou smlouvou s kontrolní organizací – při změně uživatele DPB zůstává v režimu EZ.
 - Pokud má uživatel uzavřenou smlouvou s kontrolní organizací do budoucna – LPIS považuje takového uživatele za plnohodnotného ekologa, a proto nedojde ke změně režimu EZ do nejistého režimu EZ.
 - Pokud uživatel nemá uzavřenou smlouvu s kontrolní organizací - při změně uživatele DPB dojde ke změně EZ na nejistý režim EZ.
- Subjekt bez platné registrace k činnosti ekologického zemědělce tj., subjekt, který registraci vůbec nemá nebo ji má, ale její platnost skončila – režim EZ se automaticky mění na konvenční zemědělství.

Nejistý režim EZ je pouze dočasným režimem a je potřeba ho následně změnit na režim EZ/PO, nebo na konvenční zemědělství. Pokud je u DPB nastaven režim PO, po dvou letech dojde k automatické změně na režim EZ. Délku PO může kontrolní organizace libovolně zkrátit.

Dalším faktorem, který může mít vliv na režim EZ, je změna hranic DPB. Podrobnosti týkající se dědění režimu EZ v tomto případě jsou uvedeny v dokumentu Uživatelská příručka ekologické zemědělství v LPIS (dostupné na https://portal.mze.cz/ssl/app/lpisng/lpis/download/130124_PZ_eAGRI_Dodatek1_NoXX_LPIS_Upravy_modulu_EZ_UG_EZ.pdf).

Zvláštní postup je stanoven při podání ohlášení, které se týká DPB s kulturou V, C nebo S. V takovém případě je pro posouzení ohlášení a pro následné provedení aktualizace vyžadováno, dle § 3g odst. 10 zákona o zemědělství, ověření údajů od ÚKZÚZ.

5.2.3 Podrobnosti týkající se vyhodnocování PDU

Pod pojmem PDU se rozumí jakékoliv doložitelné oprávnění užívat daný pozemek. Mezi nejčastější PDU patří nájemní/pachtovní smlouva, podnájemní/podpachtovní smlouva či smlouva kupní (vlastnictví).

Zásadní věcí je rozlišení PDU na ty, které vznikly do 31. 12. 2013 a na ty, které vznikly až po 1. 1. 2014 tedy za účinnosti NOZ. Přestože se PDU vzniklé po 1. 1. 2014 již řídí NOZ podstata zůstává nezměněna, s tím rozdílem, že je užito např. jiné názvosloví (např. nájem = pacht). Při řešení sporů budou tedy použita ustanovení buď starého občanského zákoníku pro PDU vzniklé do 31. 12. 2013, nebo ustanovení nového občanského zákoníku pro PDU vzniklé po 1. 1. 2014. Pokud PDU, např. nájemní smlouva (která odpovídá vymezení pachtovní smlouvy dle NOZ) vznikla před účinností NOZ, nicméně pokračuje i po jeho účinnosti, řídí se tento smluvní vztah i nadále starým občanským zákoníkem.

Pokud dodá řádný PDU pouze jeden z uživatelů, bude do LPIS zapsán právě tento uživatel. V okamžiku, kdy PDU předloží více uživatelů, je třeba posoudit, který PDU je platný, a tedy který uživatel bude do LPIS zapsán.

Pokud SZIF objeví nejasnosti v průběhu posuzování PDU, může účastníky řízení vyzvat, aby doložili dodatečné dokumenty.

Jestliže se v rámci posuzování právních důvodů užívání zjistí, že ani jedna ze sporných stran nepředložila úplné právní důvody užívání na pozemky, které se staly předmětem sporu, zůstanou v evidenci půdy zaevidovány jako DPB jen pozemky, ke kterým byl prokázán právní důvod užívání. Pozemky, ke kterým nebyl spornými stranami prokázán právní důvod užívání, nebudou v evidenci půdy jako DPB evidovány a stanou se z nich tzv. zbytkové plochy.

Pokud se změní vlastníků pronajatého/propachtovaného pozemku, vstupuje nabyvatel (nový vlastník) do právního postavení pronajímatele/propachtovatele (§ 680 odst. 2 OZ u smluv do 31. 12. 2013, pro smlouvy od 1. 1. 2014 platí § 2221, §2222 NOZ u pachtu v návaznosti na § 2341 NOZ). To samé platí i v případě dědění. Z výše uvedeného vyplývá, že změnou vlastníka původní nájemní vztah (pachtovní vztah) nezaniká, není-li tak ve smlouvě mezi stranami výslovně dohodnuto, ale tento vztah trvá i nadále. Skutečnost, že původní vlastník neinformoval nabyvatele o existenci nájemního vztahu, nemá za následek zrušení tohoto nájemního vztahu. Aby tento vztah zanikl, je třeba, aby nový vlastník původní nájemní smlouvu vypověděl (v souladu se smluvními ujednáními). Nájemní vztah poté skončí uplynutím výpovědní lhůty.

Nájemní smlouva s novým nájemcem, která byla uzavřena s datem účinnosti, které předchází datu ukončení původní nájemní smlouvy s původním nájemcem, je neplatná, pokud z této smlouvy nevyplývá, že účinky nastávají později.

Pokud je pozemek v podílovém spoluvlastnictví více vlastníků, a pokud má být jejich právní úkon (smlouva, výpověď) platný, je třeba, aby úkon podepsali/odsouhlasili vlastníci, jejichž souhrn spoluvlastnických podílů činí více než 50 %. To znamená, že pokud bude vlastnit každý vlastník ½ pozemku, musí podepsat nájemní smlouvu (a další úkony) oba spoluvlastníci. V opačném případě je jejich právní úkon neplatný (i celá nájemní smlouva). Podle NOZ se v tomto výše citovaném případě použije ustanovení § 1128 a § 1129. Podle § 1132 NOZ platí, že v případě uzavření pachtovní smlouvy na dobu delší než 10 let (smlouva na dobu určitou) je potřeba souhlas všech podílových spoluvlastníků.

Pokud si smluvní strany nedohodnou délku a podmínky výpovědi z nájemní smlouvy týkající se pozemku, platí zákonná úprava. U smluv, které se řídí starým občanským zákoníkem, platí, že délka výpovědní doby je 1 rok a vždy začíná běžet od 1. října běžného roku. Pokud je však délka výpovědní doby stanovena odlišně a je delší než 1 rok, výpovědní doba začíná běžet ode dne, kdy byla výpověď druhé straně doručena. Podmínky výpovědi u smluv vzniklých od 1. 1. 2014 jsou uvedeny v kapitole 5.3.10.1 Pacht.

Má-li uživatel uzavřenou smlouvu na dobu určitou a doba uvedená ve smlouvě uplyne, nájemní vztah zaniká. Pokud však nájemce bude pozemky užívat dále a pronajímatel ho do jednoho měsíce nevyzve, aby mu věc odevzdal, platí, že nájemní/pachtovní smlouva byla znovu uzavřena za podmínek ujednaných původně. Nájem sjednaný na dobu delší než rok se obnovuje vždy na rok, nájem sjednaný na dobu kratší se obnovuje na tuto kratší dobu (§ 676 OZ). NOZ § 2230 odst. 1 v kombinaci s § 2341.

Řešení sporu mezi uživateli v rámci občanskoprávního řízení není důvodem pro to, aby SZIF neposoudil, který z dotčených uživatelů oprávněně užívá pozemky, které se staly předmětem sporu, a z jakého právního titulu, a následně nevydal oznámení ve smyslu příslušného ustanovení § 3g zákona o zemědělství.

Správní orgán je oprávněn učinit si o platnosti, byť soukromoprávního úkonu, jakým je např. nájemní smlouva, úsudek sám. Správní orgán však řeší pouze otázky, které jsou relevantní pro potřeby

evidence a jsou podstatné pro vydání správního rozhodnutí, aniž by se jakkoliv řešil, resp. vyřešil, soukromoprávní spor mezi podnikateli. Takové rozhodnutí o sporu mezi podnikateli přísluší pouze příslušnému nalézacímu soudu v občanskoprávním řízení.

Pokud je vydáno rozhodnutí SPÚ o výměně nebo přechodu vlastnických práv, je důležité vědět, že všechny dosavadní nájemní (a též pachtovní) vztahy zanikají, stejně jako zatímní bezúplatné užívání a časově omezený nájem k předmětným pozemkům, kterých se rozhodnutí ve věci KoPÚ týká. Výše uvedené vztahy skončí k 1. říjnu běžného roku. V případě, že byl zpracovaný návrh pozemkových úprav vystaven k veřejnému nahlédnutí do 31. 12. 2012, nezanikají vztahy k 1. říjnu, ale jsou ukončeny již nabytím právní moci rozhodnutí o KoPÚ.

Pozemky mohou být do evidence půdy zapsány i v tom případě, že jsou postiženy exekucí a k zápisu se nevyžaduje ani souhlas exekutora.

5.2.4 Provedení/neprovedení aktualizace evidence půdy

Pokud na základě posouzení ohlášení SZIF neshledá uvedené údaje nepravdivými nebo neúplnými, nebo pokud je v případě rozporu doplněno ohlášení o PDU nebo dohodu odstraňující vzájemný rozpor, provede SZIF aktualizaci evidence půdy dle § 3g odst. 3 zákona o zemědělství. Platí tedy, že před provedením aktualizace je potřeba odstranit všechny rozpory a pochybnosti. V případě, že uživatel nedodá žádný PDU ani dohodu odstraňující vzájemný rozpor, nebo dokumenty sice dodá, ale SZIF shledá údaje v nich nepravdivými, ohlášení zamítne a aktualizaci dle § 3g odst. 4 zákona o zemědělství neprovede.

V obou případech musí SZIF do 15 dnů ode dne provedení aktualizace evidence půdy vydat Oznámení o provedení nebo o neprovedení aktualizace evidence půdy. Zároveň musí být toto Oznámení, dle správního řádu, vydáno bez zbytečného odkladu po zahájení řízení. Pokud není možné vydat Oznámení bez zbytečného dokladu, musí být vydáno nejpozději do 30 dnů (60 dnů u komplikovanějších případů) ode dne zahájení řízení. Doba, po kterou SZIF obstarává podklady pro vydání rozhodnutí, se do výše uvedených lhůt nezapočítává.

Oznámení o provedení/neprovedení aktualizace musí obsahovat poučení o opravném prostředku, musí být řádně odůvodněné a musí být doručeno osobě, která ohlášení podala a dalším dotčeným osobám. V případě, že nedojde k předání oznámení uživatelům na místě osobně, doručuje se prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky. Pokud není možné doručit ani tímto způsobem, bude oznámení zasláno doporučeně do vlastních rukou prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.

Při doručování je důležitý okamžik, kdy oznámení uživateli „dojde“, tedy okamžik, kdy se oznámení dostane do osobní sféry příjemce, tedy stav, kdy adresát nabyl objektivní možnost se s oznámením seznámit. Není tedy důležité, zda se adresát s obsahem oznámení skutečně seznámil, ale zda měl tu možnost se s ním seznámit. V případě doručování oznámení prostřednictvím provozovatele poštovních služeb je oznámení doručeno do bytu adresáta či do jeho poštovní schránky, popř. i případ, kdy je vhozeno do poštovní schránky oznámení o uložení takové zásilky.

Pokud zásilka byla doručena, nicméně existují pochybnosti o tom, v jakém přesně okamžiku k doručení došlo, využije se ustanovení § 573 NOZ upravující tzv. domněnku doby dojití, která stanoví, že zásilka odeslaná prostřednictvím provozovatele poštovních služeb je doručena třetí pracovní den po jejím odeslání. Pokud se zásilka odesílá do jiného státu pak je doručena až patnáctý pracovní den po jejím odeslání.

Ohlášení určité změny uživatelem může vyvolat aktualizaci DPB jiného uživatele. SZIF v takovém případě vyzve dotčeného uživatele, aby doložil PDU nebo dohodu odstraňující vzájemný rozpor. Pokud dotčený uživatel žádné dokumenty nepředloží, provede SZIF aktualizaci evidenci půdy. Tento postup je upraven v § 3g odst. 5 zákona o zemědělství.

Obecně platí, že účinky ohlášených změn nastávají k bezprostředně následujícímu dni po dni ohlášení. V případě komplikovanějších ohlášení (např. velké množství změn) zákon obsahuje ustanovení (§ 3g odst. 11 zákona o zemědělství), které dává SZIF možnost lhůtu prodloužit a to tak, že právní účinky mohou nastat až pátým dnem ode dne doručení ohlášení.

Pokud uživatel předem ví, že v budoucnu nastanou změny v evidenci a bude potřeba provést její aktualizaci, může nahlásit plánované změny SZIF dopředu (až o 60 dnů) s tím, že účinnost změn bude nastavena dle okolností (např. dle účinnosti smlouvy, na základě které uživatel získá právo k užívání pozemku a tedy právo k tomu být zapsán v LPIS).

Přestože územní změny již nabydou účinnosti, jsou v daném území blokovány jakékoliv změny ještě po tu dobu, po kterou jsou účastníci řízení oprávněni podat proti Oznámení o provedení/neprovedení aktualizace EP námitku.

Ustanovení § 3g odstavce 12 zákona o zemědělství upravuje situace, kdy může uživatel požádat o vydání nového rozhodnutí. Jedná se o situace, kdy neexistuje žádný rozpor mezi uživateli ohledně PDU (např. převod z otce na syna apod.) a kdy může dojít k pochybení uživatele při souhlasném převodu půdních bloků, které jsou zařazeny v evidenci půdy, na jméno dosavadního uživatele a jejich převod by pro něj zpravidla znamenal citelnou sankci v podobě vrácení dotace i za předcházející období. Půjde o čistě administrativní pochybení a ne o pochybnosti ohledně PDU.

Účastníci řízení jsou oprávněni činit svá podání ústně do protokolu. V takovém případě je nutné, aby podání splňovalo podmínky uvedené v § 37 odst. 2 správního řádu. Každé podání může učinit vždy právě jedna osoba. Pokud bude chtít podání učinit více osob najednou, bude vyhotoven protokol o ústním podání pro každou z těchto osob zvlášť. Úřední osoby nejsou povinny odpovídat na otázky, které jim budou kladeny podatelem, pokud se netýkají přímo úkonu nebo jeho průběhu.

V situacích, kdy je to nezbytné, může správní orgán nařídit ústní jednání. Ústní jednání nařizuje správní orgán dle svého uvážení a účastníci řízení na něj tedy nemají žádný nárok. Jednání obecně probíhá neveřejně. Pokud by však zákon nebo správní orgán stanovily, může probíhat i veřejně.

5.2.5 Námitkové řízení

Námitkové řízení dává všem uživatelům možnost, aby bylo rozhodnutí SZIF přezkoumáno odvolacím orgánem, pokud s ním uživatel nesouhlasí. Pokud tedy uživatel s vydaným Oznámením o provedení/neprovedení aktualizace nesouhlasí, může ve stanovené lhůtě, tj. do 15 dnů ode dne doručení oznámení, podat písemnou a řádně odůvodněnou námitku. Námitku může podat pouze uživatel.

Námitku stejně jako další opravné prostředky upravuje správní řád (speciálně pak zákon o zemědělství).

Námitka musí obsahovat údaj o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, uvedení výroků, které napadá a musí obsahovat důvody, na základě kterých se účastník domnívá, že došlo k rozporu s právními předpisy či nesprávnému posouzení věci, vyhodnocení skutkového stavu či nedostatků při dokazování.

Námitka se podává u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal (SZIF), rozhoduje o ní však nadřízený správní orgán, tedy Ministerstvo zemědělství. Ne vždy se však musí námitka MZe postoupit. Pokud by uživatel, který podal námitku, vzal svou námitku zpět, ukončí námitkové řízení SZIF. Další možností, kdy se námitka nebude předávat na MZe je situace, kdy se SZIF rozhodne plně námitce vyhovět a své rozhodnutí změnit či zrušit (jedná se o tzv. autoremeduru). Při použití tohoto postupu však nesmí být změnou rozhodnutí způsobena újma žádnému z účastníků. Byla-li by újma způsobena, musí dát poškozený účastník řízení souhlas, aby mohlo být rozhodnutí změněno. Následně je možné proti změněnému rozhodnutí opět podat námitku.

Námitku je možné učinit osobně, písemně prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem nebo i jinými technickými prostředky, zejména emailem bez uznávaného elektronického podpisu. Takové podání ale musí uživatel do 5 dnů ještě potvrdit jedním z výše uvedených způsobů.

Podaná námitka nemá odkladný účinek. To znamená, že právní moc napadeného rozhodnutí o provedení/neprovedení aktualizace není odložena až do doby, kdy bude o námitce rozhodnuto. Dotčený DPB tudíž zůstává ve stavu odpovídajícímu vydanému rozhodnutí.

Po obdržení námitky oprávněný pracovník SZIF zašle námitku všem účastníkům řízení a dá jim možnost se ve stanovené lhůtě k námitce vyjádřit. Po uplynutí lhůty SZIF předá celý spis společně s námitkou a případnými vyjádřeními MZe.

V LPIS je vždy u konkrétního DPB uvedena informace o tom, že právě probíhá námitkové řízení.

Podatel námitky může kdykoliv během řízení, nejpozději však do doby vydání rozhodnutí o námitce, svou námitku vzít zpět. Podání o zpětvzetí námitky musí obsahovat všechny náležitosti stanovené v § 37 odst. 2 správního řádu. Jakmile uživatel jednou námitku vezme zpět, nemůže ji poté znovu podat. Jestliže byla námitka zaslána již všem účastníkům řízení k vyjádření, je potřeba jim následně všem poslat i usnesení o tom, že námitka byla vzata zpět.

Pokud MZe neshledá námitku oprávněnou, potvrdí rozhodnutí SZIF a námitku zamítne. V opačném případě může MZe rozhodnutí SZIF zrušit a věc vrátit k novému projednání, případně může MZe rozhodnutí SZIF změnit.

Výsledek rozhodnutí se promítne do evidence půdy.

Písemné vyhotovení rozhodnutí o námitkách se doručuje účastníkům řízení a na vědomí SZIF a je konečné, což znamená, že se proti němu již nelze odvolat.

5.2.6 Další opravné prostředky

5.2.6.1 Přezkumné řízení

Přezkumné řízení zahajuje vždy pouze správní orgán. Podnět k zahájení však může dát účastník řízení nebo dotčený orgán, je ale vždy na příslušném správním orgánu, zda uzná podnět jako oprávněný a rozhodne se přezkumné řízení zahájit či ne.

Přezkumné řízení dává možnost přezkoumat ta rozhodnutí, kde existují pochyby o jejich souladu s právními předpisy.

Výčet rozhodnutí, která nelze přezkoumat, upravuje § 94 správního řádu.

Zahájit přezkumné řízení lze nejpozději do 2 měsíců ode dne, kdy se příslušný správní orgán o důvodu pro zahájení přezkumného řízení dozví, nejpozději však do 1 roku ode dne nabytí právní moci přezkoumávaného rozhodnutí.

Účastníkem přezkumného řízení jsou osoby, které byly účastníky původního řízení.

5.2.6.2 Obnova řízení a nové rozhodnutí

Řízení je možné obnovit na žádost účastníka řízení nebo z moci úřední a to pouze v tom případě, že vyjdou najevo nové skutečnosti nebo důkazy (např. objeví se nový svědek), které účastník řízení nemohl v původním řízení uplatnit, nebo pokud dojde ke změně rozhodnutí, které bylo podkladem k vydání rozhodnutí v řízení (např. změna závazného stanoviska), které má být obnoveno.

Žádost o obnovu řízení může podat účastník nejpozději do 3 měsíců od okamžiku, kdy se o důvodech pro obnovu řízení dozví, maximálně však do 3 let od nabytí právní moci příslušného rozhodnutí.

Žádost o obnovu řízení je možné podat u jakéhokoliv orgánu, který ve věci rozhodoval. O samotné obnově řízení však rozhoduje ten správní orgán, který v dané věci rozhodoval v posledním stupni.

Nové rozhodnutí

Nové rozhodnutí ve věci lze vydat pouze v zákonem stanovených případech, které jsou uvedeny v § 101 správního řádu. Vydáním nového rozhodnutí se původní rozhodnutí ruší.

5.2.6.3 Rozklad

Pokud v prvním stupni rozhoduje ústřední správní orgán, je možné proti rozhodnutí podat rozklad.

O rozkladu rozhoduje ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu, nicméně návrh na rozhodnutí je předkládán rozkladovou komisí, která musí mít minimálně 5 členů. Většina členů rozkladové komise je tvořena odborníky v dané oblasti, kteří nejsou zaměstnanci daného ústředního správního orgánu.

Výsledkem řízení o rozkladu může být změna původního rozhodnutí či jeho zrušení, nebo zamítnutí rozkladu.

Pokud má být podání posouzeno jako rozklad, musí obsahovat informaci o tom, proti jakému rozhodnutí směřuje a musí být podáno ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí.

Rozhodnutí o rozkladu je konečné a nelze se proti němu dále odvolat (podat rozklad).

5.2.6.4 Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu

Pokud uživatel vyčerpal již všechny opravné prostředky v rámci správního řádu a domnívá se, že je dotčen na svých právech, existuje možnost bránit se prostřednictvím nezávislých soudů.

Postup řízení před soudy je popsán v soudním řádu správním.

Žaloba musí obsahovat všechny náležitosti stanovené soudním řádem správním a musí být podána do dvou měsíců od doručení rozhodnutí.

5.2.7 Kontroly

Z důvodu kontroly plnění povinností vyplývajících ze zákona o zemědělství nebo z důvodu nejasností při zápisu DPB může SZIF provést kontrolu na místě. Kontrola může probíhat jak při právě probíhajícím řízení o provedení aktualizace evidence půdy, tak mimo něj. Pokud kontrola probíhá v rámci řízení o aktualizaci, jedná se o tzv. ohledání a uživateli musí být zasláno usnesení, které mu sděluje povinnost ohledání strpět a termín, ve kterém ohledání proběhne. Proti tomuto usnesení může uživatel podat odvolání. Výstupem provedení ohledání je protokol o ohledání, který se uživateli již nezasílá. Pokud by však byl na místě přítomen, může protokol obdržet.

Pokud je kontrola prováděna mimo řízení o aktualizaci, může být realizována ve formě úkonu předcházejícímu kontrole nebo formou samotné kontroly. Kontrola ve formě úkonu předcházejícímu kontrole je realizována v tom případě, kdy není očekáván žádný rozpor mezi skutečným stavem a informacemi uvedenými v evidenci půdy. Výstupem úkonu předcházejícího kontrole je záznam z úkonu předcházejícího kontrole, který se nepředává uživateli. Pokud je během úkonu předcházejícího kontrole zjištěna nějaká nesrovnalost, dojde k zahájení samotné kontroly.

Samotná kontrola může proběhnout buď na základě ohlášení, ale je možné ji realizovat i neohlášeně. Neohlášená kontrola většinou probíhá v tom případě, kdy byly během úkonu předcházejícího kontrole zjištěny nesrovnalosti. Ohlášená kontrola probíhá na základě ohlášení, které musí být skutečně minimálně 48 hodin před jejím konáním, a to buď písemně, nebo telefonicky. Kontrolující osoba je oprávněna požadovat prokázání totožnosti od kontrolovaného uživatele či si vyžádat doplňující dokumenty. Kontrolující osoba může vstupovat na pozemky a do budov kontrolovaného uživatele kromě jeho obydlí. Výstupem kontroly je protokol o kontrole, který musí být doručen kontrolovanému uživateli a ten má právo proti němu písemně podat odůvodněnou námitku. Otázky týkající se kontroly podrobně upravuje zákon o kontrole.

5.2.8 Vynětí uživatele z evidence

Pokud uživatel nemá žádný účinný DPB ani návrh DPB, může, dle § 3g odst. 7 zákona o zemědělství, požádat o vynětí z evidence půdy, které však neznamená jeho úplné vymazání z evidence v SZR. Stále totiž bude možné dohledat historii užívání DPB vyňatého uživatele. O vynětí uživatele z evidence vydá SZIF uživateli potvrzení do 30 dnů ode dne doručení žádosti. Pokud bude chtít vyňatý uživatel opět užívat DPB, podá žádost a na základě ní bude do evidence opět zařazen.

Pokud dojde k úmrtí uživatele a jeho DPB nepřevzme jiný uživatel, zahájí SZIF z moci úřední řízení o vynětí uživatele z evidence. Uživatel je z evidence vyřazen na základě úmrtího listu, který si SZIF vyžádá od příslušného matričního úřadu.

Úmrtí uživatele, který měl přidělené rodné číslo, je možné zjistit jak z aplikace SZR, tak z registru subjektů v LPIS.

5.2.9 Aktualizace PB

Aktualizace PB je provázána s aktualizací DPB vzhledem k tomu, že DPB se nachází uvnitř PB a není možné aby, i jen z části, ležel mimo PB. Aktualizace DPB může tedy následně vyvolat i aktualizaci PB, stejně jako změna hranice PB může iniciovat aktualizaci DPB.

Průběh hranic PB však může být upraven i samostatně, a to na základě vlastního zjištění SZIF, které vychází například z aktualizovaných ortofotomap.

PB je aktualizován z moci úřední bez souhlasu uživatelů DPB, které leží uvnitř PB. Řízení o aktualizaci PB probíhá odlišně od standardního řízení o aktualizaci DPB.

Aktualizací PB se zabývá § 3g odst. 14 a 15 zákona o zemědělství.

5.2.10 Pacht a podpacht v novém občanském zákoníku

Od 1. 1. 2014 platí nový občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb. (dále jen „NOZ“).

Jak již bylo uvedeno výše, nájemní smlouvy, které odpovídají současnému vymezení pachtovní smlouvy, a které vznikly před nabytím účinnosti NOZ, se budou (i nadále) řídit ustanoveními starého OZ o nájemní smlouvě (§§ 663 až 684).

NOZ zavádí nově pojem pacht a podpacht, což jsou instituty odlišné od nájmu a podnájmu.

5.2.10.1 Pacht

Základní rozdíl mezi pachtem a nájmem spočívá v možnosti cizí věc požívat. Požívání věci je možné pouze u věcí, které přinášejí nějaký výnos, jsou „plodonosné“. S pojmem požívání je spojeno právo pachtýře cizí věc užívat a brát z ní plody a užitky a zároveň povinnost pečovat o propachtovanou věc jako řádný hospodář. U zemědělské půdy se konkrétně jedná o její obdělávání a brání užitků z takovéto činnosti. Nájemní smlouva uzavřená podle NOZ se týká pouze užívání věci.

Pachtovní smlouva je definována v §2332 odst. 1 NOZ.

Pachtovní smlouvou se propachtovatel zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému užívání a požívání a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci.

Zemědělský pacht může vzniknout písemnou smlouvou, ústně či konkludentně (zřejmé jednání vyjadřující vůli obou stran smlouvu uzavřít).

Ustanovení § 2333 NOZ přináší důležitou změnu, která spočívá v tom, že je-li propachtovaná věc zapsána do veřejného seznamu (KN), запиše se do KN pachtovní právo, pokud to navrhne vlastník, nebo pachtýř, ale se souhlasem vlastníka. Hlavním smyslem tohoto ustanovení je zvýšení právní jistoty a ochrana pachtýře při převodu vlastnického práva k pozemku vůči novému nabyvateli pozemku (§ 2222 odst. 2 NOZ).

Pokud je pachtovní smlouva uzavřena na dobu neurčitou lze ji dle § 2347 NOZ vypovědět v dvanáctiměsíční výpovědní době. Pokud byla smlouva uzavřena písemně, musí být výpověď podána rovněž písemně.

NOZ obsahuje zvláštní ustanovení o výpovědi v případě zdravotní nezpůsobilosti a úmrtí pachtýře. Pokud se pachtýř stane zdravotně nezpůsobilým hospodařit na pozemku, nebo pokud zemře, je možné pachtovní smlouvu vypovědět (pachtýř/dědic) v tříměsíční výpovědní době, a to i v případě, že byla smlouva uzavřena na dobu určitou. V případě smrti pachtýře musí dědic výpověď podat nejpozději do 6 měsíců ode dne úmrtí pachtýře.

Konkludentní obnovení pachtu upravuje § 2230 odst. 1 NOZ, který stanoví, že pokud pachtýř užívá věc i po uplynutí nájemní doby a není do jednoho měsíce propachtovatelem vyzván k vyklizení pozemku, dochází k automatickému obnovení pachtu za původně sjednaných podmínek. Pokud však byla smlouva sjednána na dobu delší než jeden rok, prodlužuje se pacht vždy o jeden rok. Oproti dřívější úpravě již nemusí propachtovatel podávat žalobu u soudu, ale stačí, když do jednoho měsíce pachtýře upozorní, že si nepřeje, aby pachtovní smlouva dále pokračovala.

Co se týká změny vlastnictví u propachtované věci, podstata zůstává stále stejná, jako stanovil OZ, tedy že změnou vlastnictví u pronajaté (propachtované) věci vstupuje nový vlastník do práv a povinností dosavadního vlastníka (pronajímatele/propachtovatele). Novinkou je to, že pokud nový vlastník zemědělského pozemku nebyl seznámen s obsahem pachtovní smlouvy, kterou uzavřel předchozí vlastník jako propachtovatel (např. v kupní smlouvě je uvedeno, že pozemek, který je předmětem koupě je bez právních vad, není zatížen nájemním či jiným právem...), nebude nový vlastník vázán nad rámec povinností, které stanoví NOZ. To může znamenat, že pro nového vlastníka nebudou platit veškerá smluvní ujednání dosavadních stran jdoucí nad rámec NOZ. Pokud by si tedy strany ve smlouvě sjednaly například desetiletou výpovědní lhůtu, tato lhůta pro nového vlastníka platit nebude a vztah se bude řídit zákonnou dvanáctiměsíční výpovědní dobou. Pokud však nový vlastník obsah pachtovní smlouvy předem znal, je těmito ujednáními plně vázán. Pokud nebude ve smlouvě stanoveno jinak, tak dle § 2222 NOZ nemá pachtýř ani propachtovatel právo pacht vypovědět z důvodu změny vlastníka. Tuto možnost si však ve smlouvě mohou sjednat. Možnost vypovědět smlouvu ze zákona má i ten, kdo neměl při uzavření smlouvy rozumný důvod pochybovat o tom, že věc je pronajata. Aby nabyvateli takové právo vzniklo, musí vyvinout úsilí, aby zjistil, zda je věc pronajata, jinak mu právo vypovědět smlouvu nepřisluší. V souvislosti se zemědělským pachtem tedy lze očekávat, že každý zájemce o koupi zemědělského pozemku nahlédne do LPIS, aby zjistil, zda je tento pozemek v evidenci zapsán a kdo je jeho uživatelem v rámci půdního bloku, resp. dílu půdního bloku, jakožto jednotek této evidence.

5.2.10.2 Podpacht

Za účinnosti starého občanského zákoníku platila zásada volné možnosti sjednání podnájmu, pokud si vlastník ve smlouvě výslovně nevyhradil souhlas s podnájmem (§ 666 OZ).

NOZ, konkrétně ustanovení § 2334, zavádí princip opačný. To znamená, že pokud bude chtít pachtýř (uživatel) pozemek někomu dále propachtovat, potřebuje k tomu souhlas propachtovatele (vlastníka). Souhlas propachtovatele se vyžaduje rovněž při změně „hospodářského určení věci“ nebo „způsobu jejího užívání nebo požívání“. Pokud tak pachtýř neučiní, může propachtovatel vypovědět pacht bez výpovědní doby.

5.3 Aktualizace evidence EVP

Evidence EVP a její aktualizace je upravena v § 3p zákona o zemědělství. Nově je aktualizace EVP výrazně jednodušší, a to z toho důvodu, že se EVP evidují bez uživatele.

Řízení o aktualizaci či zaevidování EVP probíhá z moci úřední na základě podnětu. Vzhledem k tomu, že se u EVP neeviduje uživatel, aktualizace neprobíhá na základě ohlášení, jako tomu je u aktualizace evidence půdy. Podnět může podat kdokoli na kterémkoliv OPŽL v rámci ČR. SZIF může zahájit řízení i z vlastního podnětu.

Podnět může být podán osobně, písemně prostřednictvím provozovatele poštovních služeb nebo elektronicky prostřednictvím datových služeb.

V podnětu by mělo být uvedeno, zda se jedná o aktualizaci stávajícího registrovaného EVP, nebo zda jde o zaevidování zcela nového EVP. Dále by mělo být z podnětu zřejmé, na jakých DPB, PB či pozemcích katastru nemovitostí se EVP nachází. Podnět by měl rovněž obsahovat informaci o druhu EVP.

Pokud SZIF shledá podnět bezdůvodným, řízení nezahájí a sdělí tuto skutečnost osobě nebo orgánu, který podnět podal.

V případě, že SZIF shledá podnět odůvodněným, provede aktualizaci evidence a zašle sdělení o zaevidování EVP osobě, která dala podnět, a uživateli DPB, na kterém se EVP nachází. V případě, že se EVP nachází na více DPB, je sdělení odesláno všem dotčeným uživatelům. Co se týká přílehlých EVP, o jejich evidenci jsou vždy informováni uživatelé přílehlých DPB.

Osobě nebo orgánu, který podnět podal, se tedy vždy zasílá dopis, který obsahuje informaci o tom, jakým způsobem byl podnět vyřízen.

V rámci řízení aktualizace evidence EVP se lze setkat v LPIS s následujícími stavy: rozpracovaný, rozpracovaný s přiřazeným názvem řízení, audit 0, audit 1, audit 2, účinný EVP, návrh na zrušení, potvrzené zrušení, zamítnutý návrh.

V rámci stavu rozpracovaný se provede přípravný zákres navrhovaných změn na základě podaného podnětu a je zahájeno řízení vedoucí k aktualizaci evidence. Následně je řízení přidělen název a rozpracovaný návrh je zařazen do řízení a připraven ke schválení. V rámci auditu 0 se provádí individuální posouzení daného návrhu a v případě nesplnění podmínek zápisu (viz jednotlivé definice EVP) může dojít k jeho zamítnutí, které musí být vždy řádně odůvodněno. Ve stavu audit 1 dochází ke schvalování zákresu (opět je možné návrh zamítnout), případně k šetření PDU (žádá-li se o zahrnutí EVP do DPB) a následně je návrh postoupen další osobě, jiné než která provedla zákres a kontrolu v rámci auditu 1, která provede ve stavu audit 2 kontrolu kvality zákresu. I v tomto stavu je možné zákres zamítnout. Pokud jsou odhaleny nedostatky, vrátí se návrh do stavu audit 0 a po jejich odstranění probíhá celý proces kontroly znovu. Pokud proběhne kontrola ve stavu audit 2 úspěšně, je vydáno sdělení o provedení aktualizace. Jakmile dojde k zúčinění změn, změní se stav na účinný EVP.

Návrh na zrušení EVP vzniká buď na základě podnětu (musí být založeno řízení), nebo automaticky v případě, kdy je prováděna aktualizace již evidovaného EVP. Návrh na zrušení lze stáhnout a EVP se vrátí do stavu účinný. Ve stavu potvrzené zrušení je ukončení evidence EVP potvrzeno a EVP je

z evidence vyřazen. Posledním možným stavem je zamítnutý návrh EVP. Tento stav může nastat v průběhu řízení aktualizace evidence v rámci auditu 0 nebo 1, pokud návrh zákresu bude zamítnut.

Zákon o zemědělství v § 3p odst. 4 a 5 uvádí možnost zahrnout plochu EVP do plochy DPB uživatele. Tyto odstavce popisují dvě situace. Za prvé může uživatel požádat o to, aby byla plocha, na které se EVP (celý či jeho část) nachází, zahrnuta do plochy bezprostředně přiléhajícího DPB, jehož je uživatelem. Za druhé může uživatel požádat o vytvoření samostatného DPB, za toho předpokladu, že budou splněny podmínky pro vytvoření DPB (zejména minimální výměra, podrobně § 3a odst. 12). Pokud uživatel o jednu z výše uvedených možností zažádá, je jeho žádost považována za ohlášení změny dle § 3g odst. 1.

Uživatel je povinen prokázat PDU pokud se jedná o zemědělsky neobhospodařovaný pozemek, který není po celé své hranici obklopený zemědělsky obhospodařovanou půdou, nebo sice je obklopen zemědělsky obhospodařovanou půdou, ale jeho plocha je větší než 0,05 hektarů. PDU je rovněž nutné zkoumat v případě, že se EVP nachází na ploše, kde je evidován rozpor mezi uživateli (viz kapitola 5.1.2.4 EVP v ploše DPB).

Pokud EVP vznikl z KP, který byl evidován k 31. 12. 2014 jako KP vnitřní a zároveň platí, že se u tohoto prvku nezměnil uživatel ani poloha v DPB a nevznikla v souvislosti s tímto prvkem žádná pochybnost, má se za to, že u tohoto EVP byl PDU doložen a není tedy důvod ho zkoumat. Takový EVP může být uživatelem deklarován jako součást DPB. V případě, že by však došlo na DPB ve vztahu k EVP k jakékoliv změně (uživatel, hranice, ...) výše uvedené tvrzení neplatí a PDU je potřeba doložit.

Vzhledem k tomu, že od 1. 1. 2015 vstoupila v platnost novela zákona o zemědělství, je potřeba vyřešit otázku týkající se řízení, která byla zahájena před tímto datem. Zákon v tomto případě stanoví, že řízení, která byla zahájena před nabytím účinnosti novely zákona o zemědělství a která nebyla k tomuto dni pravomocně skončena, se budou řídit právními předpisy účinnými do 1. 1. 2015 a nepoužije se na ně tedy nová právní úprava.

5.4 Mimořádná aktualizace evidence půdy a evidence ekologicky významných prvků

Nejméně jednou za 5 let probíhá mimořádná aktualizace evidence půdy a EVP, která spočívá v tom, že SZIF na základě pořízených leteckých snímků a následně nových ortofotomap ověřuje údaje uvedené v LPIS se skutečnými údaji získanými ze snímků. Pokud SZIF ze snímků zjistí nesoulad skutečného stavu s údaji uvedenými v LPIS zahájí řízení dle § 3g odst. 8 zákona o zemědělství.

6 Druhy zemědělské kultury

Jednotlivé druhy zemědělské kultury jsou nově upraveny v nařízení vlády k LPIS a nejsou již součástí zákona o zemědělství. Důvodem pro tuto změnu byla potřeba rychlejší reakce na časté změny vyplývající z evropských předpisů a také převážně technický charakter ustanovení.

S novelou zákona o zemědělství došlo i k novému rozdělení zemědělských kultur. Systém nového rozdělení vychází z definic uvedených v čl. 4 odst. 1 nařízení EU č. 1307/2013. Toto nařízení rozděluje zemědělské kultury do 3 základních skupin. Česká republika k uvedenému rozdělení přidala ještě jednu skupinu a má tak 4 základní skupiny zemědělských kultur, které jsou definovány v § 3 NV LPIS.

(1) Druhem zemědělské kultury evidence půdy je

a) orná půda, která se dále dělí na

- 1. standardní ornou půdu,*
- 2. travní porost a*
- 3. úhor,*

b) trvalý travní porost,

c) trvalá kultura, která se dále dělí na

- 1. vinice,*
- 2. chmelnice,*
- 3. ovocný sad,*
- 4. školku,*
- 5. rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích a*
- 6. jinou trvalou kulturu a*

d) ostatní kultura, která se dále dělí na

- 1. zalesněnou půdu,*
- 2. rybník*
- 3. mimoprodukční plochu a*
- 4. jinou kulturu.*

Výše uvedené rozdělení má význam zejména pro administraci plateb na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí podle čl. 43 nařízení EU 1307/2013 (diverzifikace plodin, zachování stávajících trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu v rámci zemědělských ploch).

Přehled druhů zemědělské kultury a jejich zkratk v LPIS

Tabulka 6 – Původní a současné druhy zemědělských kultur

Zemědělské kultury do 31. 12. 2014		Zemědělské kultury od 1. 1. 2015	
Název	Zkratka	Název	Zkratka
Orná půda	R	Standardní orná půda	R
÷	÷	Úhor	U
Travní porost - ostatní	TO	Travní porost	G
Travní porost - stálá pastvina	TSP	Trvalý travní porost	T
Vinice	V	Vinice	V
Chmelnice	C	Chmelnice	C
Sad	S	Sad	S
Školka	K	Školka	K
Porost rychle rostoucích dřevin	D	Rychle rostoucí dřeviny	D
÷	÷	Jiná trvalá kultura	J
Rybník	B	Rybník	B
Zalesněná půda	L	Zalesněná půda	L
Jiná kultura	O	Jiná kultura	O
Zelinářská zahrada	Z		
÷	÷	Mimoprodukční plocha	M

6.1 Orná půda

Orná půda se od 1. 1. 2015 dělí do následujících tří skupin: standardní orná půda, travní porost a úhor.

V NV LPIS je možné najít pouze jednotlivé definice podskupin orné půdy, ale samotná orná půda v nařízení vymezena není. Definována je však v Nařízení EU č. 1307/2013 v čl. 4 odst. 1.

f) půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo plochy, které jsou k dispozici pro rostlinnou výrobu, ale jsou ponechány ladem, včetně ploch, které byly vyčleněny v souladu s články 22, 23 a 24 nařízení (ES) č. 1257/1999, s článkem 39 nařízení (ES) č. 1698/2005 a článkem 28 nařízení (EU) č. 1305/2013, bez ohledu na to, zda se tato půda nachází ve sklenících nebo pod pevným či mobilním krytem, či nikoli;

6.1.1 Standardní orná půda

Standardní orná půda je definovaná v § 3 odst. 2 NV LPIS.

(2) Standardní ornou půdou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda, na které se za účelem produkce plodin pěstují v pravidelném sledu zemědělské plodiny nebo pod skleníky, pod pevným anebo přenosným krytem, a která není travním porostem podle odstavce 3.

Pod uvedenou definici spadá i půda, na které jsou pěstovány v souladu s obecně zavedenou zemědělskou praxí dvouleté i víceleté zemědělské plodiny (např. dvouleté pěstování rostlin na semeno), a která není travním porostem.

Pokud se na ploše s kulturou R nachází protierozní travnatý pás, zahrnuje se celá jeho plocha do DPB.

Za standardní ornou půdu je možné považovat i skleníky, pokud splňují následující podmínky. Skleník se musí nacházet na zemědělské půdě a musí sloužit k pěstování rostlin. Mezi kořeny pěstovaných rostlin a půdou musí docházet k „přímé interakci“, což není splněno např. při pěstování plodin v kontejnerech, květináčích, nebo pokud je např. ve skleníku substrát jinak oddělen od zemědělské půdy.

Kontejnerovny, které byly doposud evidované jako DPB s kulturou R, je nutné vyřadit z LPIS, nebo převést na některou z jiných kultur, pokud budou splňovat její definici. Kontejnerovny by bylo možné, za splnění podmínek definice dané kultury, evidovat jako jinou kulturu (O), případně jako školku (K).

Zákres DPB s kulturou standardní orná půda, který zahrnuje plochu pod skleníkem, se provede jako zákres plochy celého jednotlivého skleníku, a proto může DPB obsahovat i nezpůsobilé plochy, které je potřeba vyjmout žadatelem v žádosti o dotace ze způsobilé plochy DPB.

Pokud se ve skleníku nachází cestičky mezi záhony či policemi, které nejsou širší než 2 metry (celkově nepřesahují plochu 100 m²) a které nejsou zpevněné, lze jejich plochu zahrnout do celkové plochy skleníku a není nutné plochu vyjmout z žádosti o dotace.

Skleník není možné do LPIS registrovat pouze na základě ortofotomapy, ale je třeba před provedením aktualizace provést ohledání a zjistit, zda se skleník nachází na zemědělské půdě.

6.1.2 Travní porost

Travní porost je definován v § 3 odst. 3 NV LPIS.

(3) Travním porostem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda využívaná k pěstování trav nebo jiných píceň podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky na přírodních plochách nebo uměle vytvořených plochách, která je zahrnuta do střídání plodin uživatele půdy na dobu kratší než 5 let.

Definici trav nebo jiných bylinných píceň lze nalézt v čl. 4 odst. 1 písm. i) Nařízení EU č. 1307/2013.

i) "trávami nebo jinými bylinnými píceňami" všechny zelené rostliny obvykle se vyskytující na přírodních pastvinách nebo běžně obsažené v osevných směsích pro pastviny nebo louky v členském státě, bez ohledu na to, zda jsou využity pro pastvu zvířat či nikoli;

Travní porost je kultura, která nespĺňuje definici pro trvalý travní porost, nicméně pokud nebude travní porost po dobu delší než 5 let zahrnut do střídání plodin, tak se z něj trvalý travní porost stane. V takovém případě uživatel obdrží Oznámení o zahájení řízení z podnětu SZIF z důvodu změny zemědělské kultury a bude provedena aktualizace LPIS. U pozemků, u kterých by k uplynutí 5 roční lhůty mělo dojít mezi podáním žádosti a 30. 9. příslušného roku, je možné, s ohledem na probíhající dotační závazky, s převodem vyčkat do prvního týdne v říjnu.

Travní porost je podskupinou kultury orná půda a je tedy možné jej např. rozorát a změnit kulturu na standardní ornou půdu.

6.1.3 Úhor

Úhor je definován v § 3 odst. 4 NV LPIS.

(4) Úhorem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda ležící ladem nepřetržitě po dobu nejvýše 3 let, včetně ploch vyňatých z produkce v souladu s požadavky stanovenými v přímo použitelném předpise Evropské unie, která byla předtím nejméně po dobu 1 roku vedena v evidenci půdy s kulturou standardní orná půda, chmelnice, vinice, ovocný sad, rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích, jiná trvalá kultura nebo jiná kultura. Úhor vzniklý přírodním osemněním nebo výsevem travin, jetelovin nebo jejich směsí, je minimálně jedenkrát ročně sečen, mulčován nebo pasen, včetně sečení nedopasků, a to v době od 1. června do 31. srpna kalendářního roku. Pokud je úhor bez porostu, je udržován mechanickou kultivací nebo chemickými prostředky.

Úhorem se tedy rozumí plocha orné půdy, která nepřináší zemědělsky využitelnou produkci. I když je plocha úhoru ponechána ladem nepřetržitě po dobu nejvýše 3 let, může být k dispozici pro rostlinnou výrobu.

Systém LPIS automaticky kontroluje, zda jsou dodrženy podmínky stanovené NV LPIS pro úhor, tedy předchází kultura (R, C, V, S, D, J, O) a maximální doba trvání úhoru (3 roky). Pokud nedojde ke změně kultury, dojde po uplynutí 3 let k aktualizaci evidence půdy z podnětu SZIF, stejně jako u travního porostu. Zde však nedojde ke změně kultury, ale k vyřazení příslušného DPB z evidence.

6.2 Trvalý travní porost

Trvalý travní porost je definován v čl. 4 odst. 1 písm. h) nařízení EU č. 1307/2013. V NV LPIS je uveden pouze odkaz na tuto definici.

h) "trvalými travními porosty a stálými pastvinami" (společně uvedené jako "trvalé travní porosty") půda využívaná k pěstování trav nebo jiných bylinných pícnin na přírodních (přírozený osev) nebo uměle vytvořených (umělý osev) plochách, která nebyla zahrnuta do střídání plodin v zemědělském podniku po dobu pěti a více let. Lze sem zařadit i jiné druhy jako křoviny a stromy, které mohou být spásány, pokud trávy a jiné bylinné pícniny i nadále převažují, jakož i, pokud tak členské státy rozhodnou, půdu, kterou lze spásat a která tvoří součást zavedených místních postupů v případech, kdy na plochách využívaných jako pastviny obvykle nepřevažují trávy a jiné bylinné pícniny;

Upřesnění k termínu „převaha trav a jiných bylinných pícnin“ poskytuje čl. 6 NK (EU) č. 639/2014, který stanoví, že trávy převažují v tom případě, pokud pokrývají více než 50 % plochy, na kterou lze poskytnout podporu, na úrovni zemědělského pozemku.

Součástí plochy trvalých travních porostů evidovaných v LPIS nemůžou být prvky vegetace (lesy, křoviny), které nesplňují definice ekologicky významného prvku a nejsou paseny či znemožňují zemědělské obhospodařování plochy. Všechny plochy větší než 100 m² (v případě ploch, které neplní mimoprodukční funkci v zemědělství větší než 20 m²), které nejsou zemědělsky obhospodařovány či nesplňují definici EVP se z plochy T vykreslují.

DPB s kulturou T může zahrnovat i rozptýlené dřeviny, pokud jejich přítomnost nebude bránit provádění zemědělské činnosti a ta tak bude moci být prováděna obdobným způsobem, jako kdyby tam stromy nebyly. Druhou podmínkou je maximální hustota, která nesmí přesáhnout 100 stromů/ha (do tohoto počtu se nezapočítávají ovocné stromy, které nesou pravidelně úrodu, spásané stromy a stromy evidované jako ekologicky významné prvky). Maximální hustota se získá tak, že se celkový počet stromů na určité ploše vydělí výměrou této plochy (výměra POUZE plochy souvisle pokryté stromy a nikoliv plochy celého DPB).

Dříve platná zemědělská kultura travní porost – stálá pastvina je od 1. 1. 2015 v LPIS změněna na zemědělskou kulturu T.

Za trvalý travní porost nelze považovat:

- a) *Plocha ležící ladem/úhor.*
- b) *Plochy s lesem nebo hájem (skupina dřevin s výměrou větší než 3000 m²).*
- c) *Plochy s rákosím, sítinou, jestliže takové plochy nejsou v evidenci půdy jako rašelinné a podmáčené louky ve vrstvě Enviro.*
- d) *Plochy s ovocnými dřevinami o hustotě větší než 100 kusů dřevin/ha. V tomto případě se jedná o druh zemědělské kultury ovocný sad, případně jinou trvalou kulturu.*
- e) *Plochy s dřevinami o hustotě větší než 100 kusů dřevin/ha nebo plochy se souvislým porostem dřevin, které jsou větší než 100 m² a nejsou krajinnými prvky (např. skupiny dřevin s výměrou větší než 3000 m²).*
- f) *Plochy, které se využívají pro jiný hospodářský účel – např. pro volný výběh prasat. Důležitým znakem při posuzování, zda jde o výběh či pastvinu je skutečnost, že ve výbězích pro stáje je travní porost silně degradovaný – netvoří souvislý porost s převahou travin. Příčinou degradace travního porostu může být i trvalé nastýlání slámou delší než 1 rok na stejné ploše.*
- g) *Část plochy pastvin, na které je aplikováno trvalé nastýlání slámou po dobu delší než 1 rok na stejné ploše.*
- h) *Sportovní a rekreační plochy (trvalé stanové tábory, sportovní letiště, travnaté sportovní plochy, golfová hřiště, zahrady, motokrosová dráhy).*
- i) *Plochy nevyužívané pro zemědělské účely (veřejná prostranství, zatravněné součásti veřejných komunikací (náspy, příkopy podél silnic či železnic apod.)).*
- j) *Plochy fotovoltaických elektráren (i když mezi solárními panely probíhá pastva nebo je jinak udržována, např. sečena).*

6.2.1 Změna trvalého travního porostu na některý z jiných druhů zemědělské kultury

Trvalé travní porosty jsou velmi významnou zemědělskou kulturou s mnoha pozitivními funkcemi, a proto se dbá na jejich zachování. Zvyšování jejich výměry a užívání je předmětem dotací. Jejich změna na jiný z druhů zemědělské kultury je proto výrazně omezena.

V LPIS jsou vymezeny plochy, tzv. environmentálně citlivé plochy, u kterých není povolena změna T na žádnou jinou kulturu a rozorání. Jediná výjimka, která je v tomto případě povolena, je provedení zalesnění, které je slučitelné s životním prostředím.

V případě porušení zákazu změny kultury T v těchto environmentálně citlivých lokalitách bude uživateli nařízeno zajistit obnovu T do podání žádosti o platbu na příští rok. Informaci

o právě probíhající nápravě porušení zákazu lze nalézt v LPIS. Jakmile je vše uvedeno do původního stavu, plocha je opět považována za T, i když nebude splněna podmínka 5 let.

Environmentálně citlivé plochy mohou být ministerstvem každoročně revidovány.

Zákaz změny kultury se týká T v těchto oblastech (dle § 10 odst. 1 NV k přímým platbám):

- a) v oblasti *Natura 2000*,
- b) v 1. Zóně chráněných krajinných oblastí a národních parků, které se nenacházejí v oblastech podle písmene a),
- c) v národních přírodních památkách, národních přírodních rezervacích, přírodních rezervacích a přírodních památkách, které se nenacházejí v oblastech podle písmene a),
- d) ve vzdálenosti do 12 m od vodního útvaru,
- e) jako silně erozně ohrožené,
- f) jako podmáčené a rašelinné louky nebo
- g) ve 3. aplikačním pásmu nitratově zranitelných oblastí.

Rozdílné podmínky platí pro plochu s T, která je součástí DPB zařazeného v systému certifikovaného ekologického zemědělství. V takovém případě je totiž možné kulturu T přeměnit. Dokud plocha bude součástí DPB zařazeného v systému EZ, zpětné zatravnění nebude vyžadováno.

Plochy, které neleží ve vymezených zónách environmentálně citlivých ploch, lze sice rozorat či přeměnit na některý z jiných druhů zemědělských kultur, ale platí zde rovněž jedno omezení. Toto omezení se netýká každého jednotlivého uživatele, ale je stanoveno na celostátní úrovni. Platí, že poměr T vůči celkové ploše zemědělské půdy nesmí klesnout oproti referenčnímu roku o více než 5 %. Pokud dojde k porušení této povinnosti, vyzve SZIF do 31. 12. příslušného roku zemědělské subjekty ke zpětnému zatravnění, které musí být provedeno do podání žádosti následujícího roku.

6.2.2 Obnova trvalého travního porostu

Podmínky obnovy trvalého travního porostu jsou upraveny § 3j zákona o zemědělství.

V případě, že se uživatel rozhodne obnovit T, musí tuto skutečnost oznámit SZIF a to nejpozději do 15 dnů ode dne zahájení obnovy. Dokud nebyl proveden první agrotechnický zásah, jako například rozorání či chemická likvidace porostu, není možné v LPIS u DPB nastavit příznak „obnova travního porostu“. Pokud bude obnova ohlášena od 1. července předcházejícího kalendářního roku do 30. června příslušného kalendářního roku, musí uživatel zajistit souvislý T a sklizení plodiny k ochraně vzházejícího T (pokud byla vyseta) nejpozději do 31. srpna příslušného kalendářního roku.

Na základě zjištění nesplnění výše uvedených podmínek zahájí SZIF řízení dle § 3g odst. 8.

V průběhu obnovy zůstává příslušný DPB v LPIS evidován s kulturou T a obsahuje informaci o probíhající obnově. Rozorání za účelem obnovy travního porostu lze provádět nejvýše jednou za 5 let. V případě, že dojde k narušení travního porostu (např. rozrytí od prasat) dříve než za 5 let, je

možné T znovu obnovit i dříve, ale za té podmínky, že je vše předem ohlášeno na pracoviště OPŽL jako zásah vyšší moci. Za této situace nebude v LPIS obnova travního porostu evidována.

Obnovit travní porost je za splnění výše uvedených podmínek možné i na environmentálně citlivých travních porostech.

6.3 Trvalé kultury

Definice trvalých kultur se nachází v čl. 4 odst. 1 písm. g) nařízení EU č. 1307/2013.

g) "trvalými kulturami" kultury jiné než trvalé travní porosty a stálé pastviny, které nejsou pěstované systémem střídání plodin, jsou na dané půdě pěstovány nejméně pět let a poskytují opakované sklizně, včetně školek a rychle rostoucích dřevin pěstovaných ve výmladkových plantážích;

Nejdůležitější charakteristikou trvalých kultur je poskytování opakované sklizně. Podstatná je rovněž délka pěstování, a to minimálně 5 let.

Jiná trvalá kultura (J), která je podskupinou trvalé kultury, byla zavedena hlavně z důvodu potřeby evidence krajinnotvorného sadu a evidence ploch, na kterých se pěstuje chřest.

6.3.1 Vinice

Definice vinice se nachází v § 3 odst. 6 NV LPIS.

(6) Vinicí se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, která je rovnoměrně a souvisle osázena keři vinné révy, a opatřena opěrným zařízením, které musí být nainstalováno nejpozději do 2 let od výsadby. Do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat šířku jednoho meziřadí podél řad po obou stranách vinice v nejvyšší započítatelné šířce 3 metrů, 8 metrů na začátku a na konci řad a tvoří součást cesty, přičemž osázená plocha vinice je stanovena podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího prováděcí pravidla společné organizace trhu s vínem.

Jak vyplývá z definice, manipulační prostor (v omezeném rozsahu) tvoří součást plochy DPB s kulturou vinice. Manipulační prostor slouží primárně k pohybu mechanizační techniky, což znamená, že za manipulační prostor nelze považovat plochy, které nejsou využívány při obhospodařování vinice či slouží k jinému účelu, např.: zpevněné komunikace (asfaltové a panelové komunikace), příkopy, plochy náletové vegetace, plochy EVP teras (zemědělsky neobhospodařovaných terénních stupňů).

V případě viniční tratě na terasách jsou jednotlivé plochy samostatnými PB a samostatnými DPB.

Jak již bylo uvedeno výše, nejdůležitější charakteristikou trvalých kultur, a tedy i vinice, je opakovaná sklizeň, proto nelze jako vinici evidovat plochu, kde se pěstují podnože révy vinné.

6.3.1.1 Osázená plocha vinice

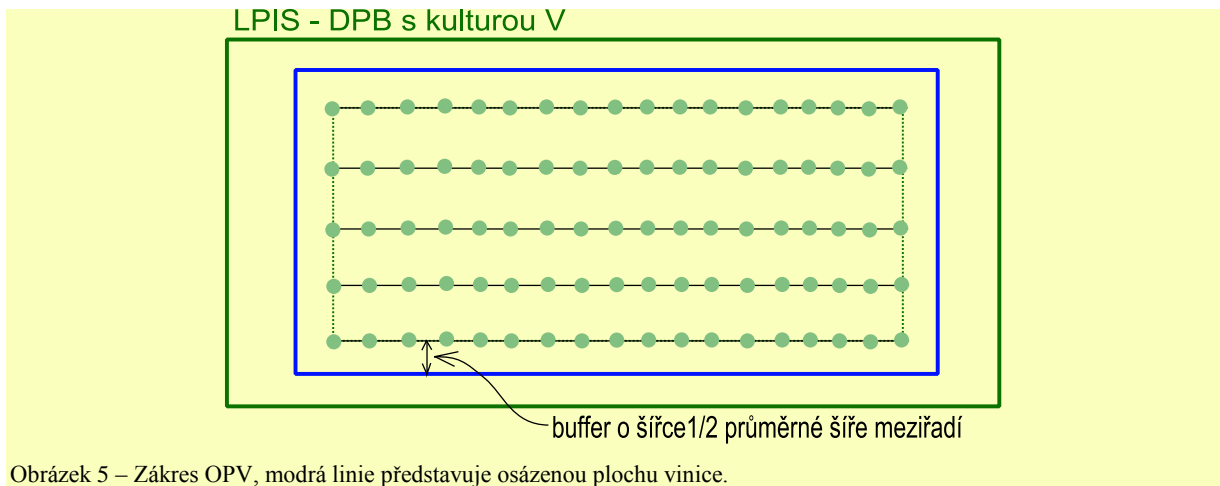
Osázená plocha vinice je definována v článku 75 odst. 1 nařízení EK č. 555/2008 jako vnější obvod plochy, která je osázená révovými keři a která je rozšířená o nárazníkovou zónu. Šíře nárazníkové zóny je stanovena na polovinu průměrné šířky meziřadí. Součástí OPV nemohou být cesty, stavby, plochy s jinou kulturou, ovocné stromy a další plochy, které nejsou oprávněné pro dotace v rámci

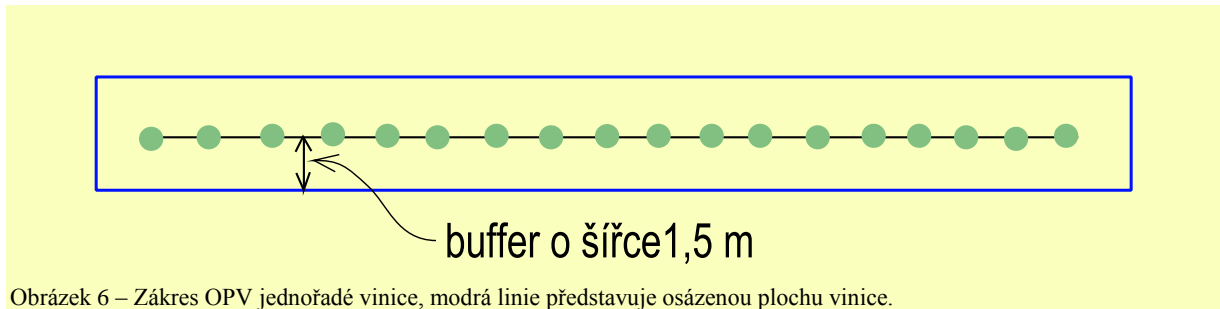
vinice. Pokud se v ploše OPV vyskytují místa, kde chybí jednotlivý keř vinné révy a pokud jsou místa s chybějícími keři rozmístěna rovnoměrně po celé OPV, je možné tyto plochy brát za součást OPV.

OPV je velmi důležitá, jelikož právě tato vrstva se zakresluje do LPIS. DPB s kulturou vinice může mít 1 nebo více osázených ploch vinic. Účinná OPV musí být vždy uvnitř plochy DPB.

Obrázek 5 a 6 ukazuje zakreslení OPV a nárazníkové zóny.

Pokud je vinice tvořena pouze jednou řadou, velikost nárazníkové zóny kolem řady keřů se nastaví na 1,5 m.

Každý jednotlivý izolovaný keř vinné révy (bez vedení) představuje 5 m².

6.3.1.2 Integrace LPIS s registrem vinic

Ustanovení § 3g odst. 10 zákona o zemědělství stanovuje zvláštní požadavek na DPB s trvalou kulturou vinice, ovocný sad nebo chmelnice. Jde o tzv. „párování“ se speciálním registrem, vedeným ÚKZÚZ. Dle tohoto ustanovení je potřeba, aby údaje uvedené v každém ohlášení, které se týká DPB s kulturou vinice, chmelnice nebo ovocný sad, vždy nejprve ověřil ÚKZÚZ. Pokud ÚKZÚZ návrh DPB zamítne, nedochází automaticky i k zamítnutí samotného návrhu DPB v LPIS. Neschválení údajů ÚKZÚZ však může mít za následek nesplnění podmínek pro přidělení dotací, u nichž se vyžaduje schválení ÚKZÚZ.

6.3.2 Chmelnice

Definice chmelnice se nachází v NV LPIS, v § 3 odst. 7.

(7) Chmelníci se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, na které se pěstuje chmel a která je opatřena opěrným zařízením pro jeho pěstování. Plochou této zemědělsky obhospodařované půdy se rozumí plocha ohraničená vnějšími kotvícími dráty nosných sloupů, pokud se na této vnější hranici nacházejí chmelové rostliny, přidá se na každou stranu pozemku dodatečný pruh půdy o šíři rovnající se průměrné šíři meziřadí na tomto pozemku, a tvoří součást cesty. Do plochy chmelnice se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 8 m na začátku a na konci řad a tvoří součást cesty.

Z definice vyplývá, že součástí plochy DPB s kulturou C je i manipulační prostor, který slouží primárně k pohybu mechanizační techniky. Tuto podmínku nesplňují např. zpevněné komunikace (asfaltové a panelové komunikace), příkopy či plochy náletové vegetace.

Důležitými podmínkami evidence DPB s kulturou chmelnice jsou opěrná zařízení a pěstování chmele včetně jeho opakované sklizně.

Pokud se ve chmelnici nepěstuje chmel, ale plocha se využívá jako orná půda (např. pro pěstování obilovin), nelze plochu v LPIS evidovat jako C, ale na DPB může být vedena příslušná kultura (nejčastěji R nebo T).

Stejně jako u vinic, i v případě chmelnic je potřeba dodržet ustanovení § 3g odst. 10 zákona o zemědělství týkající se ověření údajů v ohlášení ze strany ÚKZÚZ.

6.3.3 Ovocný sad

Definice ovocného sadu se nachází v NV LPIS, v § 3 odst. 8.

(8) Ovocným sadem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, která je rovnoměrně a souvisle osázena ovocnými stromy o minimální hustotě 100 životaschopných jedinců na 1 hektar dílu půdního bloku, nebo ovocnými keři o minimální hustotě 800 životaschopných jedinců na 1 hektar dílu půdního bloku. Jako ovocné stromy nelze uzнат podnože nebo množitelské porosty. Do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 12 metrů na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započítatelné šířce 8 metrů, podél řad po obou stranách ovocného sadu a tvoří součást cesty. Maximální přípustná šíře meziřadí je u ovocných stromů 12 metrů, u ovocných keřů 5 metrů.

Hlavní podmínkou evidence DPB s kulturou ovocný sad je poskytování opakované sklizně.

Dalším důležitým znakem, který musí splňovat ovocný sad, je souvisle a rovnoměrně osázená plocha v přibližně stejném sponu a s maximální přípustnou šíří meziřadí. Hustota stromů či keřů se vypočítá z celé výměry DPB, tedy i včetně manipulační plochy.

Stejně jako u vinic a chmelnic, i u ovocného sadu je manipulační prostor součástí plochy DPB s kulturou ovocný sad. I zde však musí manipulační prostor sloužit primárně k pohybu mechanizační techniky (sklizeň, postřiky), a tudíž nelze do plochy DPB zahrnout například zpevněné komunikace (asfaltové a panelové komunikace), příkopy, plochy náletové vegetace a podobně.

Pokud bude celý ovocný sad či jeho část vykloučen a v mezidobí se na jeho ploše bude nacházet jiný druh zemědělské kultury, je pochopitelně potřeba tuto změnu nahlásit a aktualizovat v evidenci půdy.

Od 1. 1. 2015 vstoupila v platnost zpřísněná definice ovocného sadu, a proto je potřeba aktualizovat DPB (změnit kulturu, případně vyřadit z LPIS), které nesplňují novou definici ovocného sadu, ale jsou doposud v LPIS jako ovocný sad evidovány.

Pokud by se na ploše sadu nacházel EVP krajinnotvorný sad, je třeba tuto plochu evidovat v LPIS jako DPB s kulturou J.

Stejně jako u vinic a chmelnic, i v případě ovocných sadů je potřeba dodržet ustanovení § 3g odst. 10 zákona o zemědělství týkající se ověření údajů v ohlášení ze strany ÚKZÚZ. DPB s kulturou ovocný sad, který nebude spárován se sadem evidovaným v registru sadů, bude způsobilý pro SAPS a některé dobíhající závazky (EZ, AO).

6.3.4 Školka

Definice zemědělské kultury školka se nachází v čl. 4 odst. 1 písm. j) nařízení EU č. 1307/2013, na který odkazuje § 3 odst. 9 NV LPIS.

j) "školkami" tyto plochy s mladými dřevinami pěstovanými ve volné krajině za účelem pozdějšího přesazení:

- révové a podnožové školky,
- ovocnářské školky a školky bobulovin,
- školky okrasných rostlin,
- komerční lesní školky, s výjimkou lesních školek v lesích pro vlastní potřeby zemědělského podniku,
- školky stromů a keřů pro přesazení do zahrad, parků, podél silnic a na nábřežích (např. rostliny pro živé ploty, keře růží a jiné okrasné keře, okrasné jehličnany), ve všech případech včetně jejich semen a semenáčků;

Jako DPB s kulturou školka není možné evidovat plochu školky lesních dřevin založených v lese pro vlastní potřebu k obnově lesa, na druhou stranu lze zaevidovat plochy s podnožemi révy vinné, které není možné evidovat jako vinice.

Na rozdíl od vinic, chmelnic a ovocných sadů, u školek není do DPB zahrnut žádný manipulační prostor.

Definici zemědělské kultury školka mohou splňovat i kontejnerovny. Aby bylo možno je zařadit pod kulturu školka a evidovat je tak v LPIS, musí se nacházet na zemědělské půdě (možno i na folii) a musí se v nich pěstovat školkařské výpěstky ovocných a okrasných druhů, révy vinné, včetně podnožového rozmnožovacího materiálu, sadba chmele a lesních dřevin. Pokud se kontejnery nachází na zpevněné ploše (betonové, šterkové), není možné je evidovat jako školku. V LPIS rovněž nelze evidovat kontejnerovny, ve kterých nejsou pěstovány školkařské výpěstky (ty však lze evidovat jako jinou kulturu, pokud naplní definici).

6.3.5 Rychle rostoucí dřeviny

Definice rychle rostoucí dřeviny se nachází v NV LPIS, v § 3 odst. 10.

(10) Rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou, která je rovnoměrně a souvisle osázená dřevinami, a to v minimálním počtu 1 000 životaschopných jedinců na 1 hektar dílu půdního bloku. Do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 12 metrů na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započítatelné šířce 8 metrů, podél řad po obou stranách rychle rostoucích dřevin pěstovaných ve výmladkových plantážích a netvoří součást cesty.

Důležitým znakem, stejně jako u ovocného sadu, je rovnoměrnost a souvislost osázení.

Manipulační prostor je součástí plochy DPB s kulturou rychle rostoucí dřeviny. I zde však musí manipulační prostor sloužit primárně k pohybu mechanizační techniky, a tudíž nelze do plochy DPB zahrnout například zpevněné komunikace, příkopy, plochy náletové vegetace a podobně.

Pěstování rychle rostoucích dřevin a jejich následná evidence v LPIS podléhá schválení orgánem ochrany přírody a krajiny (obecním úřadem obce s rozšířenou působností) dle § 5 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

(4) Záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu rostliny či živočicha do krajiny je možné jen s povolením orgánu ochrany přírody; to neplatí pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se hospodáři podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo vlastníkem lesa převzaté lesní hospodářské osnovy. Geograficky nepůvodní druh rostliny nebo živočicha je druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.

Aby mohla být poskytnuta jednotná platba na plochu zemědělské půdy, musí uživatel pěstovat pouze druhy uvedené v příloze k nařízení vlády a zároveň musí dodržet maximální dobu obmýetí (dle § 7 odst. 3 NV k přímým platbám).

Tabulka 7 – Druhy rychle rostoucích dřevin a jejich kříženců pěstovaných ve výmladkových plantážích v České republice s uvedením maximální délky jejich sklizňového cyklu, na které může být poskytnuta jednotná platba

Rychle rostoucí dřevina	Maximální délka obmýetí
Topol Maximovičův a jeho kříženci (<i>P. maximowiczii</i> Henry)	8 let
Topol chlupatoplodý a jeho kříženci (<i>P. trichocarpa</i> Torr. et A.Gray)	8 let
Topol vznešený a jeho kříženci (<i>P. × generosa</i> Henry)	8 let
Topol kanadský (<i>P. × canadensis</i> Moench)	5 let
Topol Simonův a jeho kříženci (<i>P. simonii</i> Carrière)	8 let
Topol balzámový a jeho kříženci (<i>P. balsamifera</i> L.)	8 let
Topol černý (<i>P. nigra</i> L.)	10 let
Topol osika (<i>P. tremula</i> L.)	8 let
Vrba bílá a její kříženci (<i>Salix alba</i> L., <i>S. × rubens</i> Schrank)	8 let
Vrba košíkářská a její kříženci (<i>S. viminalis</i> L.)	5 let
Vrba jíva a její kříženci (<i>S. caprea</i> L. hybrids, <i>S. × smithiana</i> Willd)	5 let

Vrba lýkovcová (<i>S. daphnoides</i> L.)	5 let
Jasan ztepilý (<i>Fraxinus excelsior</i> L.)	8 let
Olše lepkavá (<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Geartn.)	8 let
Olše šedá (<i>Alnus incana</i> (L.) Moench)	8 let
Líska obecná (<i>Corylus avellana</i> L.)	10 let

6.3.6 Jiná trvalá kultura

Definice jiné trvalé kultury se nachází v § 3 odst. 11 NV LPIS a rovněž v Nařízení EU 1307/2014 v čl. 4 odst. 1 v písm. g).

(11) Jinou trvalou kulturou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s jinou trvalou kulturou, která není uvedena v odstavcích 6 až 10.

g) "trvalými kulturami" kultury jiné než trvalé travní porosty a stálé pastviny, které nejsou pěstované systémem střídání plodin, jsou na dané půdě pěstovány nejméně pět let a poskytují opakované sklizně, včetně školek a rychle rostoucích dřevin pěstovaných ve výmladkových plantážích;

Za DPB se zemědělskou kulturou jiná trvalá kultura se většinou považují plochy, které nesplňují jednotlivé definice předchozích kultur a které jsou ale užívány primárně k zemědělskému obhospodařování. Jde například o plochu osázenou chmelem bez konstrukce chmelnice. Do skupiny jiné trvalé kultury může dále patřit plocha s ovocnými stromy a révou vinou, přičemž samostatná plocha vinice ani sadu by nemohla být evidovaná jako samostatný DPB, protože nesplňuje minimální výměru 100 m².

Jako jiná trvalá kultura se evidují rovněž plochy krajinných sadů nebo plochy, na kterých je pěstován chřest.

6.4 Ostatní kultury

Mezi jednotlivé druhy zemědělské kultury ostatní kultura patří zalesněná půda, rybník, mimoprodukční plocha a jiná kultura.

6.4.1 Zalesněná půda

Definice zalesněné půdy se nachází v § 3 odst. 12 NV LPIS.

(12) Zalesněnou půdou se rozumí lesnický obhospodařovaná půda, na které se pěstují dřeviny určené k plnění funkcí lesa a která byla v evidenci půdy před jejím zalesněním vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou podle odstavců 1 až 11 a 15. Do plochy této lesnický obhospodařované půdy se započítávají i neosázené plochy do šířky 4 metrů včetně, sloužící zejména jako rozčleňovací průseky nebo nezpevněné lesní cesty.

Jako zalesněnou půdu lze evidovat pouze plochy, které před zalesněním byly v evidenci vedeny jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou orná půda (R, U, G), trvalý travní porost, trvalá kultura (S, V, C, J, K) nebo jiná kultura. Ze zalesnění jsou tedy vyloučeny zemědělské kultury

L, M, D, B. Navíc není možné, aby byly součástí zalesnění KP. Pokud dojde k zalesnění DPB, je potřeba tuto změnu promítnout i do PB, a to změnou kategorie PB na zalesněná půda.

Při zalesňování a změně zemědělské kultury na zalesněnou půdu je nutné dodržovat ustanovení vyhlášky č. 139/2004 Sb., která upravuje podrobnosti týkající se obnovy lesa a zalesňování.

Způsobilost plochy k dotaci na opatření zalesňování zemědělské půdy je stanovena v nařízení vlády č. 185/2015 Sb. V LPIS je evidována vrstva vhodnosti k zalesnění a dle průniku s touto vrstvou a s přihlédnutím k historii DPB je vyhodnoceno, zda je DPB vhodný k zalesnění. Výše uvedené nařízení vlády umožňuje zalesnit i DPB s kulturou T, který se nachází v environmentálně citlivých oblastech. Zalesnění je možné pouze za splnění podmínky, že dojde ke změně kultury z T přímo na L (nelze to provést například takto: T – R - L).

V případě více zalesněných DPB vedle sebe neprobíhá jejich slučování z důvodu administrace a kontroly dotačních opatření.

Není možné spojit do jednoho DPB s druhem zemědělské kultury L dva a více DPB, které měly evidovány různé druhy zemědělských kultur před zalesněním.

6.4.2 Rybník

Definice rybníku se nachází v § 3 odst. 13 NV LPIS.

(13) Rybníkem se rozumí vodní dílo k chovu ryb, vodního ptactva, vodních živočichů a pěstování vodních rostlin, určené k provozování rybníkářství podle vodního zákona a zákona o rybářství. Pro účely evidence půdy se za hranice rybníka považuje obvod vodní plochy stanovený ve výši jeho provozní hladiny.

Výše provozní hladiny rybníku je zjistitelná z manipulačního řádu vodního díla.

DPB s kulturou B nejsou způsobilé pro jednotnou platbu.

6.4.3 Mimoprodukční plocha

Definice mimoprodukční plochy se nachází v § 3 odst. 14 NV LPIS.

(14) Mimoprodukční plochou se rozumí plocha ekologicky významného prvku, který tvoří celou plochu samostatného půdního bloku a není součástí jiného půdního bloku podle § 3a odst. 9 zákona.

Kultura mimoprodukční plocha může být evidována pouze uvnitř PB druhu ekologicky významný prvek.

Vzhledem k tomu, že se jedná o plochu, která může být využita v ekologickém zájmu, je potřeba, aby uživatel doložil vždy právní důvod užívání.

Například plocha, na které se nachází skupina dřevin, jejichž hranice není celá (100 %) obklopená plochou PB druhu zemědělsky obhospodařovaná půda (do 31. 12. 2014 by byla označena jako „vnější“ krajinný prvek), je nejprve zaevidována jako samostatný PB (druh ekologicky významný prvek). Poté je na té samé ploše (nebo části této plochy) vytvořen DPB s kulturou M evidovaný na

uživatele, který na plochu DPB předložil právní důvod užívání. Třetí vrstva bude ekologicky významný prvek – skupina dřevin.

6.4.4 Jiná kultura

Definice jiné kultury se nachází v § 3 odst. 15 NV LPIS

(15) Jinou kulturou se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s kulturou neuvedenou v odstavcích 1 až 14.

Aby bylo možno kulturu evidovat jako jinou kulturu, musí se nacházet na zemědělsky obhospodařované půdě. Typickým příkladem této kultury jsou záhumenky, které obsahují mix různých druhů zemědělských kultur. Často tedy půjde o plochy, které obsahují více různých kultur, ale žádná z nich samostatně by nesplňovala podmínku minimální výměry 100 m².

Rovněž kontejnerovny lze evidovat jako DPB s jinou kulturou za podmínky, že se nachází na zemědělské půdě a jejich plocha není zpevněná (betonová, štěrkem apod.). Kontejnerovny mohou být umístěny i ve skleníku.

Jako jinou kulturu lze v LPIS evidovat i plochy skleníku, které nesplňují zpřísněnou definici standardní orné půdy (nařízením EU 1307/2013). Skleník se musí nacházet na zemědělské půdě (nezpevněné např. betonem nebo štěrkem) a musí sloužit k pěstování rostlin, bez ohledu na pěstitelskou technologii (hydroponie, hrnkové kultury, stolové kultury, apod.).

7 Plochy nevyužívané pro zemědělské účely

7.1 Plochy nezemědělské půdy, které plní mimoprodukční funkci v zemědělství

Plochy, které jsou trvale nevyužívané pro zemědělské účely a plní mimoprodukční funkci, je potřeba z LPIS vykreslit. Vykreslují se plochy, které jsou širší než 2 m (u liniových objektů) a zároveň, jejichž výměra přesahuje 100 m².

Součástí PB a DPB mohou být zejména:

- *vodní plochy a močály,*
- *prameniště,*
- *kamenné zídky, živé ploty,*
- *vodní toky, meliorační kanály,*
- *plochy se shluky dřevin, vegetace (viz definice trvalých travních porostů), pokud hustota je větší než 100 ks/ha a nesplňuje definici EVP.*

Stejně jako výše uvedené útvary i EVP plní mimoprodukční funkce. EVP jsou součástí plochy PB a DPB aniž by se u nich ověřovala podmínka 2m a 100 m². Na druhou stranu lesní pozemky nejsou EVP ani součástí plochy PB a DPB (výjimka druh zemědělské kultury zalesněná půda).

7.2 Plochy nezemědělské půdy, které neplní mimoprodukční funkci v zemědělství

Půda, která není využívána pro zemědělské účely, tvoří hranici PB a tedy i DPB, ale může se nacházet i uvnitř PB (DPB). V takovém případě je třeba vymežit tuto plochu v LPIS uzavřeným polygonem (pomocí tzv. „díry“).

Z plochy PB (DPB) se vykreslují objekty, které na zemském povrchu existují (nebo je zřejmé, že budou existovat) déle než 1 rok (tzv. trvalé prvky).

Umělé objekty, které jsou vytvořené člověkem (např. stavby, silnice a další), se vykreslují z plochy PB a tedy i DPB v případě, že je jejich plocha větší než 20 m². Pokud je plocha umělého objektu menší než výše uvedená hranice, platí pravidlo, že se z plochy PB (DPB) vykresluje objekt, jehož kratší strana je delší než 1 m a pokud v součtu na DPB je výměra těchto objektů větší než 100 m². Pravidla vykreslování umělých objektů se vztahují na sloupy vysokého a velmi vysokého napětí (sloupy ocelové konstrukce), ale například na sloupy nízkého napětí (betonové a dřevěné sloupy) se neuplatní. Sloupy nízkého napětí mohou být součástí plochy PB (DPB) z toho důvodu, že jsou nerozpoznatelné na digitální ortofotomape (šířka je menší než 1 m).

Trvalým prvkem se rozumí stavby, skládky materiálu, zpevněné komunikace, skály, okrasné zahrady, sportoviště a další.

7.3 Plochy dočasně nevyužívané pro zemědělské účely

Plochou zemědělské půdy dočasně nevyužívanou pro zemědělské účely se rozumí plocha, resp. objekt, jehož doba existence je kratší než 1 rok, proto také bývají označovány jako dočasné prvky. Pokud dočasné prvky časově zasahují do období rozhodného pro přiznání dotace, musí žadatel (uživatel) deklarovanou výměru v žádosti snížit o plochu dočasného prvku. Úprava v LPIS se nedoporučuje, pokud na ní uživatel netrvá.

Příkladem dočasných prvků jsou stohy, balíky slámy, polní hnojiště, dočasné skládky dřeva, dočasné polní cesty, vydupané stezky od zvířat, dočasné/krátkodobé stavení práce (např. výkopy) pokud bude plocha následně rekultivována, dočasné skládky stavebního materiálu a další.

7.4 Specifické plochy

V následující kapitole jsou blíže popsány případy nejčastěji se vyskytujících druhů specifických ploch.

7.4.1 Poldry

V případě poldrů se musí postupovat vždy individuálně. V první řadě je třeba zjistit, zda je vůbec technicky možné danou půdu v zátopovém území poldru zemědělsky obhospodařovat vzhledem k terénním úpravám, hydrologickým poměrům (podmáčená území), doprovodné vegetaci a stavebním objektům.

Pokud je možné plochu zemědělsky obhospodařovat v souladu s běžnou zemědělskou praxí, lze plochu evidovat jako DPB s jedním z druhů zemědělské kultury podle § 3 NV LPIS (nejčastěji T, R, G). Jako součást PB však nelze evidovat hráz poldru.

V případě, že zemědělskou půdu nebude možno obhospodařovat v souladu s běžnou zemědělskou praxí nebo půjde o půdu nevyužívanou pro zemědělské účely, pak ji v LPIS nelze evidovat.

7.4.2 Pěstírny žampionů, motokrosově dráhy a sportovní střelnice, fotovoltaické elektrárny, plochy s vánočními stromky

V LPIS za žádných okolností není možné evidovat plochy, na kterých se pěstují žampiony, na kterých se nachází motokrosově dráhy, sportovní střelnice či fotovoltaické elektrárny (ani kdyby mezi panely probíhala pastva), nebo plochy osázené vánočními stromky (ani jako druh zemědělské kultury O).

7.4.3 Letiště

Možnost evidence letiště v LPIS závisí na tom, zda se jedná o letiště dočasné nebo stálé.

Dočasná – polní letiště

Dočasná nebo tzv. polní letiště slouží pouze k příležitostnému startování a přistávání letadel provádějících agrotechnické operace (ochrana rostlin, hnojení) na zemědělsky obhospodařovaných pozemcích. V případě polních letišť je možné, za splnění určitých podmínek, evidovat jejich plochu v LPIS. Polní letiště nesmějí mít žádné zpevněné manipulační plochy. Dále nesmí provozem letiště

dojít k narušení řádného zemědělského obhospodařování půdy (např. provozem pevného technického zařízení).

Stálá letiště

Na druhé straně stálá letiště (i zatravněná sportovní letiště) a travnaté plochy sloužící převážně leteckému provozu, nelze v LPIS evidovat.

Plochy sloužící převážně k leteckému provozu jsou například:

- Veškeré manipulační plochy, plochy pod stavbami, které se nachází uvnitř areálu letiště.
- Veškeré plochy, ve kterých zvláštní právní předpisy stanovují speciální úpravu plochy, např. maximální výšku travního porostu. Jde zejména o ochranná pásma v okolí vzletové a přistávací dráhy nebo travnaté pojezdové dráhy. Podrobnosti ohledně ochranných pásem jsou uvedeny v leteckých předpisech, případně je lze získat od vlastníka či provozovatele letiště.
- Travnaté vzletové a přistávací plochy.
- Travnaté plochy pro pojezd a parkování letadel nebo letištní techniky apod.

7.4.4 Stanové tábory a kempy

Trvalé stanové tábory a kempy nelze evidovat v LPIS, protože slouží především rekreačním účelům a nejsou tedy využívány pro zemědělskou činnost. U dočasných stanových táborů však existuje výjimka, podle které je lze evidovat v LPIS, ale pouze v tom případě, že uživatel dodrží všechny podmínky rozhodné pro poskytnutí dotace (např. dvě seče v termínu).

7.4.5 Zahrady

U zahrad jsou z evidence půdy vyloučeny ty části (souvislé plochy), které jsou částečně nebo úplně využívány pro rekreační účely. Charakteristickým znakem využívání pro rekreační účely je zejména specifické ošetřování daného pozemku, neodpovídající obvyklému charakteru zemědělského využití (například časté sečení, udržování velmi nízkého porostu, existence okrasných rostlinných či jiných prvků, použití mechanizace pro udržování porostů pro okrasné účely), případně trvalé nebo přechodné umístění rekreačních objektů (například altány, bazény, stany, pergoly, krby, ohniště, lavičky).

V případě laviček, houpaček, okrasných rybníčků a bazénů se nevykresluje pouze plocha samotných objektů, protože pro rekreační účely je obvykle využívána i okolní plocha. Je tedy potřeba vykreslit i okolní plochu do takového rozsahu, ve kterém stále ještě slouží alespoň částečně rekreačnímu účelu.

8 Druhy ekologicky významných prvků

Druhy ekologicky významných prvků jsou nově od 1. 1. 2015 definovány v prováděcím nařízení vlády č. 307/2014 Sb. (NV LPIS) a nejsou tedy již stanoveny přímo zákonem o zemědělství. Tato změna byla provedena, stejně jako u zemědělských kultur, převážně z toho důvodu, aby bylo možné rychleji reagovat na časté změny, které přináší evropská legislativa.

Základní rozdělení a definice jednotlivých ekologicky významných prvků lze nalézt v § 5 odst. 1 a 2 NV LPIS.

(1) Druhem ekologicky významného prvku evidence ekologicky významných prvků, který nelze vyhradit jako plochu v ekologickém zájmu, je krajinnotvorný sad.

(2) Druhem ekologicky významného prvku evidence ekologicky významných prvků, který lze vyhradit jako plochu v ekologickém zájmu, je

a) krajinný prvek, který se dále dělí na

- 1. mez,*
- 2. terasu,*
- 3. travnatou údolnici,*
- 4. skupinu dřevin,*
- 5. stromořadí*
- 6. solitérní dřevinu a*
- 7. příkop,*

b) úhor podle § 3 odst. 4,

c) plocha s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích podle § 3 odst. 10 nebo

d) zalesněná půda podle § 3 odst. 12.

8.1 Krajinnotvorný sad

Krajinnotvorný sad je definován v § 5 odst. 3 NV LPIS.

(3) Krajinnotvorným sadem se rozumí plocha rovnoměrně osázená ovocnými stromy ve tvaru polokmenu nebo vysokokmenu o minimální hustotě 50 životaschopných jedinců na hektar, jejímž základním účelem není produkce ovoce, ale zachování krajinnotvorné odrůdové rozmanitosti, kulturního dědictví, zemědělského rázu krajiny nebo prvků venkovského krajinného urbanizmu, a v meziřadí se nachází bylinný pokryv. Krajinnotvorný sad je evidován v evidenci půdy jako díl půdního bloku s druhem zemědělské kultury jiná trvalá kultura.

Cílem evidence krajinnotvorných sadů je podpora sadů, jejichž primární funkcí není produkce ovoce, ale zachování kulturního dědictví, zemědělského rázu krajiny a prvků venkovského urbanizmu. Dosadba stromů je možná.

Ovoce vyprodukované v krajinnotvorném sadu lze dále prodávat.

V krajinnotvorném sadu není povolena produkce zemědělských plodin, které se běžně pěstují na standardní orné půdě (R), v meziřadí a příkmenném pásu (bez vegetace), je však povolena pastva hospodářských zvířat a seč za účelem zajištění krmivové základny hospodářských zvířat. Nejprve je ale nutné zajistit stromy tak, aby je zvířata nemohla poškodit. Z uvedeného jasně vyplývá, že za krajinnotvorný sad není možné považovat „polní sady“, ve kterých se v meziřadí pěstují např. obiloviny.

Tvarem polokmenu či vysokokmenu se rozumí výška kmene od paty stromu po první větvení. Polokmen se pohybuje v rozmezí 131 – 180 cm a vysokokmen nad 180 cm.

V LPIS bude plocha krajinnotvorného sadu součástí PB druhu zemědělsky obhospodařovaná půda a DPB s kulturou jiná trvalá kultura (ne ovocný sad). Na uvedené ploše bude navíc evidován EVP druhu krajinnotvorný sad.

Pro žadatele o dotaci na jinou trvalou kulturu jsou stanoveny další specifické podmínky v § 17 v nařízení vlády č. 76/2015 Sb. (NV EKO).

Obrázek 7 - Příklad krajinnotvorného sadu

Dle § 5 odst. 1 NV LPIS není možné krajinnotvorný sad vyhradit jako plochu využívanou v ekologickém zájmu (EFA) a deklarovat ji tak v žádosti. Krajinnotvorný sad se tedy liší od ostatních EVP, které patří mezi plochy EVP potenciálně využitelné v ekologickém zájmu.

Na rozdíl od EVP druhu krajinný prvek se na krajinnotvorný sad nebudou vztahovat pravidla DZES pro krajinné prvky.

8.2 Krajinné prvky

Krajinné prvky tvoří další skupinu EVP. Jsou definované v § 5 odst. 2 písm. a) NV LPIS v souladu s čl. 45 odst. 4 nařízení Komise 639/2014.

V rámci skupiny krajinných prvků rozlišujeme mez, terasu, travnatou údolnici, skupinu dřevin, stromořadí, solitérní dřevinu a příkop.

S ohledem na tvar můžeme jednotlivé KP rozčlenit do dvou skupin a to do skupiny lineárních KP a nelineárních KP. Mezi lineární KP patří mez, terasa, stromořadí a příkop. Zbytek krajinných prvků, tedy travnatá údolnice, skupina dřevin a solitérní dřevina, spadá do skupiny nelineárních KP. Bez ohledu na skutečný tvar je KP v LPIS zakreslen vždy jako polygon.

Rozdělení na lineární a nelineární KP má výrazný vliv na možnost využití plochy v ekologickém zájmu (viz kapitola 9.3 Krajinné prvky využívané v ekologickém zájmu).

Jak již bylo vysvětleno v kapitole 5.1.2.4. EVP v ploše DPB, v rámci EVP (a tedy i krajinných prvků) je potřeba rozlišit 2 typy EVP. Jde o EVP které:

- jsou ze všech stran obklopené zemědělskou půdou, a tedy součástí plochy PB kategorie zemědělsky obhospodařovaná půda.
- tvoří samostatný PB kategorie EVP.

Toto rozdělení má základ v původním dělení KP podle typu na vnitřní a vnější. První typ odpovídá dřívějšímu vnitřnímu KP a druhý typ odpovídá vnějšímu KP.

Z výše uvedeného vyplývá, že v LPIS není možné KP evidovat jako součást plochy PB kategorie zalesněná půda nebo vodní plocha. Pokud by se KP na ploše zmíněných PB nacházel, musí být vždy vyjmut z plochy těchto PB formou tzv. „díry“.

8.2.1 Mez

Mez je definována v § 5 odst. 4 NV LPIS.

(4) Mezi se rozumí souvislý útvar liniového typu, sloužící zejména ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, zpravidla vymezení hranici dílu půdního bloku. Součástí meze může být dřevinná vegetace, kamenná zídka nebo travnatá plocha.

Z uvedené definice vyplývá, že součástí meze může být i dřevinná vegetace. Pokud se tak stane, nelze poté tuto dřevinnou vegetaci vykazovat jako jiný druh KP (např. solitérní dřevina, skupina dřevin a další). Součástí meze však nemůže být porost dřevin, který tvoří okraj lesa.

Mez zpravidla vymezuje hranici DPB, může se však nacházet i uvnitř DPB a být tak součástí jeho plochy. Mez je krajinným prvkem s výrazným protierozním účinkem, který spočívá v zasakovací funkci a v přerušení délky svahu. Přerušení délky svahu má za následek nižší hodnotu ztráty půdy erozním odnosem.

Obrázek 8 - Mez na ortofotomape

8.2.2 Terasa

Terasa je definována v § 5 odst. 5 NV LPIS.

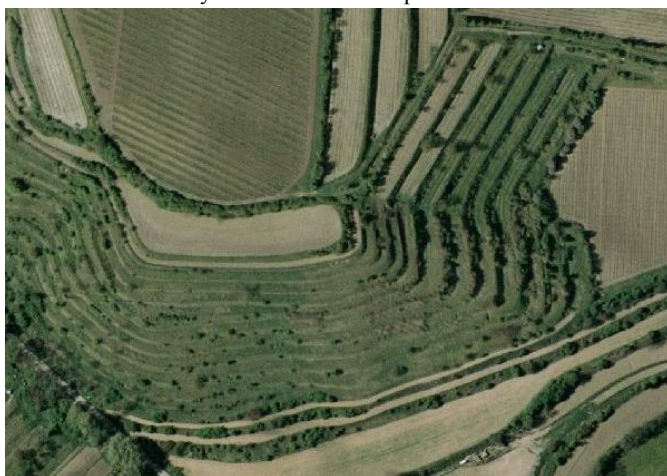
(5) Terasou se rozumí souvislý svažitý útvar liniového typu tvořený terasovým stupněm, sloužící ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, a zmenšující sklon části svahu dílu půdního bloku, zpravidla vymezující hranici dílu půdního bloku. Součástí terasy může být dřevinná vegetace nebo kamenná zídka.

Základním poznávacím znakem terasy je terasový stupeň, který vzniká terasováním, tj. terénními protierozními úpravami svažitých pozemků (se sklonem nad 15 %). Cílem vytváření teras je zmenšení nebo odstranění velkého sklonu pozemků a tím umožnění pěstování plodin na takových pozemcích. Vzhledem ke skutečnosti, že tvorba teras je značným zásahem do krajiny, je nutno je brát jako krajní řešení po vyčerpání ostatních protierozních opatření.

Jak již bylo naznačeno výše, hlavní význam terasy spočívá v její protierozní funkci (ochrana půdy na svažitých plochách a stabilizace svahů) a umožnění zemědělské výroby (zejména pěstování vinné révy a ovocných druhů dřevin) na velmi svažitých pozemcích.

Stejně jako u meze může být součástí terasy dřevinná vegetace, kterou však nelze zároveň vykazovat jako jiný druh KP. Součástí terasy však nemůže být porost dřevin, který tvoří okraj lesa nebo na něj bezprostředně navazuje.

Obrázek 9 - Příklady teras na ortofotomapě

8.2.3 Travnatá údolnice

Travnatá údolnice je definován v § 5 odst. 6 NV LPIS.

(6) Travnatou údolnicí se rozumí členitý svažitý útvar, sloužící ke snižování nebezpečí vodní nebo větrné eroze, vymezující dráhu soustředěného odtoku vody z dílu půdního bloku, se zemědělskou kulturou orná půda. Součástí travnaté údolnice může být dřevinná vegetace.

Travnatou údolnicí tvoří travnatá plocha, která může být porostlá dřevinami (keře, stromy – dřevinnou vegetaci opět nelze vykazovat jako jiný druh KP). Význam tohoto KP opět spočívá v protierozní funkci. Ta spočívá v tom, že se v důsledku zatravnění dráhy zpomalí soustředěný odtok vody z pozemku (zvyšuje se tzv. drsnost povrchu) a zvýší se infiltrace vody. Travnatá údolnice má důležitý význam i v oblasti ochrany vodních zdrojů (zachycení živin, snížení smyvu a odnosu zeminy), geodiverzity

krajiny (pestrost krajiny a s tím spojená zvýšená estetická hodnota krajiny) a z pohledu diverzity biologické (stanoviště rostlin a živočichů, zdroj obživy a úkrytu zvěře, umožnění orientace zvěře v krajině, atd.).

Obrázek 10 - Příklad dráhy odtoku vody z pozemku na ortofotomapě

8.2.4 Skupina dřevin

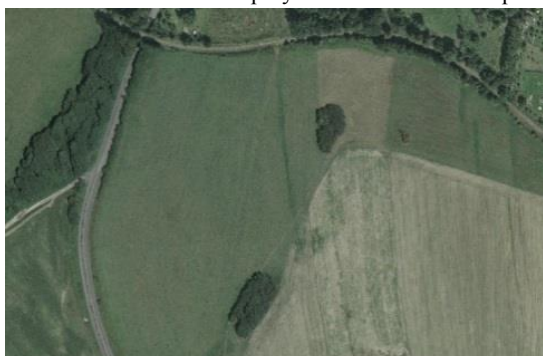
Skupina dřevin je definován v § 5 odst. 7 NV LPIS.

(7) Skupinou dřevin se rozumí samostatný útvar neliniového typu, tvořený nejméně 2 kusy dřevinné vegetace s nejvyšší možnou výměrou 3 000 m². Za skupinu dřevin se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Vzhledem k tomu, že skupina dřevin musí být samostatným útvarem, není možné v LPIS jako tento KP evidovat porost dřevin, který plní funkci lesa, je součástí lesa, nebo na něj bezprostředně navazuje. Omezení výměry krajinného prvku skupina dřevin maximální výměrou rozlohy krajinného prvku na 3000 m² je dáno vzhledem k charakteru tohoto krajinného prvku. Obejít nejvyšší povolenou výměru tím, že se vyčlení pouze část KP, není povoleno.

Význam krajinného prvku skupina dřevin spočívá hlavně v ekosystémové a druhové diverzitě, estetické hodnotě a členitosti zemědělské krajiny.

Obrázek 11 - Příklad skupiny dřevin na ortofotomapě

8.2.5 Stromořadí

Stromořadí je definováno v § 5 odst. 8 NV LPIS.

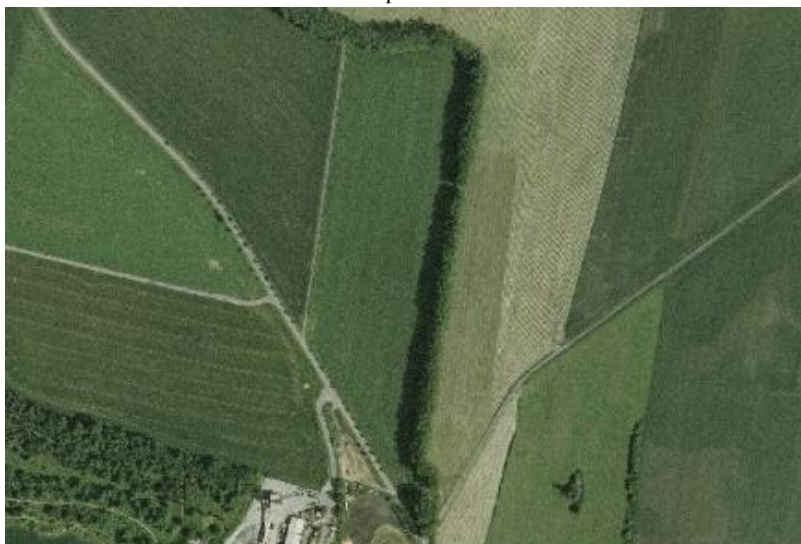
(8) Stromořadím se rozumí útvar liniového typu, tvořený nejméně 5 kusy dřevinné vegetace a zpravidla s pravidelně se opakujícími prvky. Za stromořadí se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice, a dřevinná vegetace, která plní funkci lesa podle § 3 lesního zákona.

Stromořadí může mít mnoho forem. Mohou ho tvořit stromy ovocné či okrasné, může být jednořadé či dvouřadé a i větrolam se považuje za stromořadí. Jako stromořadí však v LPIS nemohou být evidovány aleje stromů podél silniční komunikace (dálnice, silnice a místní komunikace dle § 4 až 6 a § 8 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích), které jsou součástí pozemku silničního tělesa. V tomto případě jsou totiž dle § 13 písm. d) zákona o pozemních komunikacích považovány za příslušenství komunikace. V případě, že je stromořadí vysázené na vlastních či pronajatých pozemcích a plní funkci KP, může být zaevidováno v LPIS, přestože je vysázeno v rovnoběžném směru s komunikací.

Na rozdíl od skupiny dřevin, u stromořadí je více zdůrazněna individuální charakteristika každého jednotlivého stromu. Navíc u stromořadí nedochází k vytváření přechodového biotopu mezi volnou krajinou a lesem.

I zde platí, že porost dřevin, který je na okraji lesa či na něj bezprostředně navazuje, nelze v LPIS evidovat jako stromořadí.

Obrázek 12 - Stromořadí na ortofotomapě

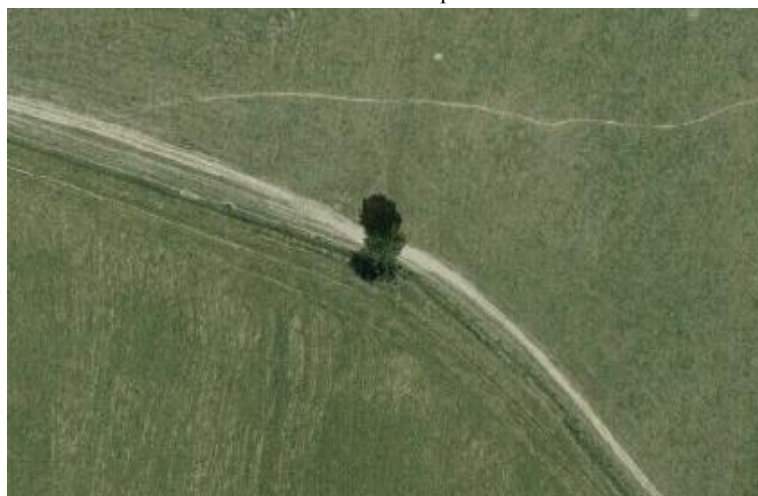
8.2.6 Solitérní dřevina

Solitérní dřevina je definována v § 5 odst. 9 NV LPIS.

(9) Solitérní dřevinou se rozumí izolovaně rostoucí dřevina s průmětem koruny od 8 m² vyskytující se v zemědělsky obhospodařované krajině mimo les. Za solitérní dřevinu se nepovažuje dřevinná vegetace, která je součástí meze, terasy nebo travnaté údolnice.

U solitérní dřeviny se do LPIS zakresluje její kolmý průmět koruny.

Obrázek 13 - Solitérní dřevina na ortofotomapě

8.2.7 Příkop

Příkop je definován v § 5 odst. 10 NV LPIS.

(10) Příkopem se rozumí útvar liniového typu široký nejvýše 6 metrů, jehož hlavní funkcí je přerušování délky svahu zachycením vody s jejím odvedením nebo zasáknutím.

Při definování příkopu se rovněž použije nařízení Komise 639/2014, čl. 45 odst. 4 písm. g):

- a) *příkopy široké maximálně 6 metrů, včetně otevřených vodních toků pro účely zavlažování či odvodňování. Kanály, které mají stěny z betonu, se nepovažují za plochu využívanou v ekologickém zájmu;*

Jak nařízení vlády, tak nařízení Komise nepovažuje za příkop příkopy, které jsou širší než 6 metrů. Místo, ve kterém se zjišťuje šířka příkopu, je znázorněno na obrázku 14. Šíře 6 m se vztahuje k příkopu jako celku, a proto nelze v LPIS vykreslit pouze úseky pod 6 metrů. Příkop může být rozdělen na jednotlivé úseky, ale i v těchto úsecích je vždy nutné dodržovat pravidlo maximální možné šířky. Z definic dále vychází, že příkopy se stěnami z betonu (včetně betonové zatravnovací dlažby) rovněž nelze považovat za KP příkop. Na svažitéch pozemcích jsou započítatelné pouze příkopy, které přerušují svah, nikoli příkopy vedoucí dolů z kopce po spádnici. Za KP příkop nelze považovat příkopy, které jsou součástí silniční komunikace (dálnice, silnice a místní komunikace dle § 4 až 6 a § 8 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích). Tyto příkopy jsou totiž dle § 12 písm. c) zákona o pozemních komunikacích považovány za součást komunikace. Podél příkopu může být vysázena doprovodná liniová dřevinná vegetace, kterou lze evidovat jako součást příkopu pouze tehdy, nepřekročí-li součet šíře dřevin a příkopu 6 metrů. V případě, že je šířka příkopu s dřevinou vegetací větší než 6 metrů, nelze evidovat stromy jako součást EVP příkop, ale lze je evidovat například jako EVP stromořadí. Příkop může být dělen mostky, propustky, přerušovacími příčnými hrázkami, soutoky, křížením nebo dalšími trvalými objekty, které přerušují nebo změň dosavadní charakter příkopu.

Obrázek 14 - Místo měření šířky příkopu

V terénu je možné rozlišit několik typů příkopů:

- Vsakovací (vrstevnicově orientovaný, zachycuje povrchový odtok z výše položeného pozemku)
- Odváděcí
 - Záchytný (vybudován nad chráněným pozemkem a slouží k odvedení vody mimo zájmovou plochu k nejbližšímu recipientu)
 - Sběrný (zkracuje délku volného povrchového odtoku na zájmovém pozemku)
 - Svodný (recipient sběrných a záchytných příkopů, většinou zpevněn betonem, takže se v těchto případech neneviduje v LPIS)

Tento KP řeší především bilanci vody v krajině tím, že ji zadržuje, vsakuje a odvádí a z toho důvodu lze jeho zařazení doporučit.

Obrázek 15 - Příkop v terénu

8.3 EVP úhor

Definice EVP úhor je shodná s definicí zemědělské kultury úhor a je uvedena v § 3 odst. 4 NV LPIS.

(4) Úhorem se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda ležící ladem nepřetržitě po dobu nejvýše 3 let, včetně ploch vyňatých z produkce v souladu s požadavky stanovenými v přímo použitelném předpise Evropské unie (čl. 4 odst. 1 písm. f) a čl. 46 odst. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění), která byla předtím nejméně po dobu 1 roku vedena v evidenci půdy s kulturou standardní orná půda, chmelnice, vinice, ovocný sad, rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích, jiná trvalá kultura nebo jiná kultura. Úhor vzniklý přírodním osemeněním nebo výsevem travin, jetelovin nebo jejich směsí je minimálně jedenkrát ročně sečen, mulčován nebo pasen, včetně sečení nedopasků, a to v době od 1. června do 31. srpna kalendářního roku. Pokud je úhor bez porostu, je udržován mechanickou kultivací nebo chemickými prostředky.

EVP úhor může být evidován pouze na DPB s kulturou úhor. V LPIS je implementována automatická kontrola, která hlídá splnění podmínek stanovených v nařízení. Vzhledem k časovému omezení doby trvání EFA úhoru na maximálně tři roky se plocha úhoru využívaná v ekologickém zájmu nebude evidovat v LPIS. Proto se v LPIS neevidují ani EVP úhor.

Obrázek 16 - Příklad EVP úhor v terénu

8.4 EVP plocha s rychle rostoucími dřevinami

Definice EVP rychle rostoucí dřeviny je uvedena v § 3 odst. 10 NV LPIS.

(10) Rychle rostoucími dřevinami (čl. 4 odst. 1 písm. k) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění) pěstovanými ve výmladkových plantážích se rozumí zemědělsky obhospodařovaná půda s trvalou kulturou (čl. 4 odst. 1 písm. g) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění), která je rovnoměrně a souvisle osázená dřevinami, a to v minimálním počtu 1 000 životaschopných jedinců na 1 hektar dílu půdního bloku. Do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí

přesahovat 12 metrů na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započitatelné šířce 8 metrů, podél řad po obou stranách rychle rostoucích dřevin pěstovaných ve výmladkových plantážích a netvoří součást cesty.

EVP plocha s RRD je evidován proto, že je možné ho využít jako plochu v ekologickém zájmu. EVP plocha s RRD může být evidována pouze na DPB s kulturou D. V případě, že bude chtít uživatel deklarovat jako EFA plochu s RRD, musí být tato plocha v LPIS evidovaná současně i jako EVP plocha s RRD. V ekologickém zájmu lze vyhradit pouze tu plochu, na které jsou pěstovány vybrané druhy dřevin (viz tabulka č. 9 níže).

Pokud daná plocha nemá potenciál pro využití v rámci EFA ploch, není nutné ji evidovat jako EVP RRD. Pokud bude vymezena jako EFA plocha, jedná se o EFA stabilní v čase, což znamená, že u ní existuje potenciál existence více než 3 roky. Pro evidenci EFA stabilních v čase platí, že jejich plocha musí být zároveň evidována i jako EVP.

Tabulka 8: Seznam druhů rychle rostoucích dřevin a jejich kříženců pěstovaných ve výmladkových plantážích v České republice vhodných pro plochy využívané v ekologickém zájmu RRD dle NV 50/2013

Rychle rostoucí dřevina	Maximální doba obmýetí
Topol černý (P. nigra L.)	10 let
Topol osika (P. tremula L.)	8 let
Topol Maximovičův (P. maximowiczii Henry) - pouze kříženci s topolem černým (P. nigra L.)	8 let
Topol kanadský (P. × canadensis Moench)	5 let
Topol Simonův (P. simonii Carrière) - pouze kříženci s topolem černým (P. nigra L.)	8 let
Topol vznešený (P. × generosa Henry) - pouze kříženci s topolem černým (P. nigra L.)	8 let
Vrba bílá a její kříženci (S. alba L., S. × rubens Schrank)	8 let
Vrba košíkářská a její kříženci (S. viminalis L.)	5 let
Vrba jíva a její kříženci (S. caprea L. hybrids, S. × smithiana Willd.)	5 let
Vrba lýkocová (S. daphnoides L.)	5 let
Jasan ztepilý (Fraxinus excelsior L.)	8 let
Olše lepkavá (Alnus glutinosa (L.) Geartn.)	8 let
Olše šedá (Alnus incana (L.) Moench)	8 let
Líska obecná (Corylus avellana L.)	10 let

Obrázek 17 - Příklady RRD v terénu

8.5 EVP zalesněná půda

EVP zalesněná půda je definována v § 3 odst. 12 NV LPIS.

(12) Zalesněnou půdou se rozumí lesnický obhospodařovaná půda, na které se pěstují dřeviny určené k plnění funkcí lesa a která byla v evidenci půdy před jejím zalesněním vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou podle odstavců 1 až 11 a 15. Do plochy této lesnický obhospodařované půdy se započítávají i neosázené plochy do šířky 4 metrů včetně, sloužící zejména jako rozčleňovací průseky nebo nezpevněné lesní cesty (Zákon č.289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.).

EVP zalesněná půda je opět evidována z důvodu možného využití plochy v ekologickém zájmu. V LPIS může být EVP zalesněná půda evidována pouze na DPB s kulturou L. Vrstva je vymežována z moci úřední a jsou vybírány DPB s kulturou L, které splňují dané podmínky pro evidenci.

Po provedení zalesnění se mění nejen kultura DPB na zalesněnou půdu, ale i druh PB z druhu zemědělská půda na druh zalesněná půda. Na PB zalesněná půda nesmí být evidován KP. Proto byl-li na ploše PB zemědělská půda vymezen EVP KP, je nutné takový EVP zrušit a nahradit „dírou“ (včetně EVP zalesněná půda).

9 Plochy využívané v ekologickém zájmu

Dle čl. 43 nařízení EU 1307/2013 má každý žadatel o přímé platby povinnost dodržovat postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Jednou z možností jak tuto povinnost dodržet je vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu v rámci zemědělských ploch, přičemž je stanovena i konkrétní velikost podílu této plochy. V nařízení je dále uveden seznam ploch, které lze považovat za plochy využívané v ekologickém zájmu a je na členských státech, které z nich zvolí a implementují do svého právního řádu. Pokud chce uživatel jednotlivé plochy EFA deklarovat, je potřeba je uvést do samostatné deklarace v rámci formuláře Jednotné žádosti. Tuto žádost lze podávat přes Portál farmáře SZIF. Na portálu lze vytvořit předtištěný formulář žádosti a následně ho i elektronicky podat.

Seznam potenciálních typů ploch využívaných v ekologickém zájmu, které vybrala Česká republika, lze nalézt v § 11 odst. 1 NV k přímým platbám.

(1) Plochou využívanou v ekologickém zájmu je

- a) úhor využívaný v ekologickém zájmu,*
- b) krajinný prvek uvedený v § 5 odst. 2 písm. a) nařízení vlády č. 307/2014 Sb. (tedy mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina a příkop),*
- c) souvrať,*
- d) plocha s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích uvedená v § 3 odst. 10 nařízení vlády č. 307/2014 Sb.,*
- e) zalesněná plocha uvedená v § 3 odst. 12 nařízení vlády č. 307/2014 Sb.,*
- f) plocha s mezplodinami nebo*
- g) plocha s plodinami, které vážou dusík.*

V NV LPIS je stanoveno, že u EVP se kromě základních údajů (stanovených zákonem o zemědělství) eviduje i informace o možnosti jeho vyhrazení jako plochy v ekologickém zájmu.

V příloze 3 NV k přímým platbám jsou uvedeny přepočítávací koeficienty pro výměru jednotlivých druhů ploch využitelných v ekologickém zájmu, které ČR implementovala. Koeficienty se použijí pro přepočet reálné plochy EFA a následně je tato přepočtená výměra uvedena u příslušné plochy v LPIS. Přepočtená výměra je důležitá pro výpočet plnění podmínek greeningu. Kromě přepočtené výměry je v LPIS evidována i skutečná geometrická výměra.

Tabulka 9 – Seznam typů ploch využívaných v ekologickém zájmu (typy prvků EFA) a jejich přepočítávací koeficienty

Plocha využívaná v ekologickém zájmu	Přepočítávací koeficient
Krajinný prvek – solitérní dřevina	1,5
Krajinný prvek – stromořadí	2,0
Krajinný prvek – skupina dřevin	1,5
Krajinný prvek – terasa	1,0

Krajinný prvek – mez	1,0
Krajinný prvek – travnatá údolnice	1,0
Krajinný prvek – příkop	2,0
Souvrať	1,5
Úhor - půda ponechaná ladem	1,0
Zalesněná půda	1,0
Plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích	0,3
Plochy s meziplodinami	0,3
Plochy s plodinami, které vážou dusík	0,7

9.1 Evidence ploch využívaných v ekologickém zájmu v LPIS

Podrobnosti evidence EFA vrstev v LPIS obsahuje výkladový dokument (EFA layer guidance).

Evidenci ploch EFA v LPIS z velké míry ovlivňuje jejich stabilita v čase. Pojem „stabilní v čase“ znamená, že daný prvek již existuje po dobu minimálně tří let nebo má potenciál existence alespoň 3 roky. Tyto prvky by měly být v LPIS evidovány od prvního roku. Mezi stabilní typy EFA patří krajinné prvky, plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích a zalesněná půda.

Všechny stabilní typy ploch EFA musí být nejpozději v roce 2018 evidovány v LPIS, a to bez ohledu na to, jestli byly deklarovány nějakým žadatelem jako plocha využívaná v ekologickém zájmu (u KP). Plocha bude označena jako potenciální stabilní prvek EFA i v tom případě, že tento krajinný prvek nebude deklarován žádným žadatelem v žádosti (např. z důvodu, že nemá povinnost plnit greening).

Plocha EFA musí být evidována zároveň i jako EVP.

Evidence ploch EFA nespádajících do skupiny stabilních v čase se bude řídit pravidlem 3 let. To znamená, že budou zaevidovány v tom případě, pokud budou deklarovány v žádosti na stejné ploše po dobu 3 let po sobě jdoucích. Zaevidovány musí být před poskytnutím platby za třetí rok.

Mezi dočasné typy EFA, které se neevidují v LPIS, patří souvrať, plocha s meziplodinami, úhor a plocha s plodinami, které vážou dusík. Tyto plochy jsou jako EFA označeny pouze v žádosti

Další kapitoly se budou věnovat popisu jednotlivých druhů ploch EVP využívaných v ekologickém zájmu (kromě dočasných EFA, které se v LPIS neevidují).

9.2 Úhor využívaný v ekologickém zájmu

Podmínky pro úhor jako plochu využívanou v ekologickém zájmu nejsou totožné s podmínkami stanovenými pro zemědělskou kulturu úhor a chce-li uživatel úhor využít pro naplnění EFA, musí splnit podmínky přísnější.

Úhor využívaný v ekologickém zájmu je definován v § 12 NV k přímým platbám.

(1) Úhorem, který lze vyhradit jako plochu využívanou v ekologickém zájmu, se rozumí zemědělsky obhospodařovaná orná půda, ležící ladem po dobu nejvýše 3 let. Úhor lze zakládat s porostem kulturní plodiny i bez porostu.

(2) Úhor využívaný v ekologickém zájmu je plocha dílu půdního bloku,

a) která je zemědělsky udržována od 1. ledna prvního kalendářního roku úhoru do 15. července posledního kalendářního roku úhoru, a na které je do 31. října posledního kalendářního roku úhoru založen porost ozimé plodiny,

b) na které se pěstují plodiny, jež se nevyužijí za účelem produkce, nejsou sklizeny

a odstraněny z dílu půdního bloku, ani nejsou paseny, a

c) na kterou se v době jeho trvání neaplikují hnojiva a v případě úhoru s porostem kulturní plodiny se v době jeho trvání neaplikují přípravky na ochranu rostlin.

(3) Do doby trvání úhoru uvedeného v odstavci 2, který je založen s porostem kulturní plodiny, se započítává i období před zasetím plodiny tohoto úhoru.

(4) Úhor uvedený v odstavci 2 je založen na jiné ploše než na silně erozně ohrožené nebo mírně erozně ohrožené půdě, pokud se jedná o úhor bez porostu.

Úhor využívaný v ekologickém zájmu může být vymezen pouze na DPB (nebo jeho části), na kterém je evidována kultura úhor. V případě, že bude chtít uživatel deklarovat úhor využívaný v ekologickém zájmu na části DPB s kulturou R, musí DPB rozdělit a na části, kde chce mít evidovaný úhor využívaný v ekologickém zájmu, musí změnit druh zemědělské kultury na U. Na druhém DPB může zůstat kultura R. Po ukončení úhoru je opět nutné změnit kulturu na daném DPB na R.

Pokud uživatel provede výše uvedené úpravy, je třeba do 30 dnů změny ohlásit a uvést tak evidenci do souladu se skutečným stavem. Vzhledem k tomu, že úhor patří do skupiny dočasných EFA, deklaruje uživatel úhor jako plochu využívanou v ekologickém zájmu pouze v žádosti.

9.3 Krajinné prvky využívané v ekologickém zájmu

Podrobnosti týkající se KP, které lze vyhradit jako plochu v ekologickém zájmu, obsahuje § 13 NV k přímým platbám. Toto nařízení stanovuje, že jako plochu v ekologickém zájmu je možné vyhradit mez, terasu, travnatou údolnici, skupinu dřevin, stromořadí, solitérní dřevinu a příkop. KP jako prvky EFA lze evidovat pouze, pokud se nalézají na ploše DPB s kulturou R, U či G, nebo pokud k takovému DPB přiléhají. Výše uvedený § 13 dále upravuje podmínky, za kterých je možné jednotlivé KP vyhradit jako plochu využívanou v ekologickém zájmu.

(3) Travnatou údolnici, skupinu dřevin nebo solitérní dřevinu, lze považovat za krajinný prvek uvedený v bodě 2 v případě, že se dotýká hranice přilehlého dílu půdního bloku.

4) Příkop, mez, stromořadí nebo terasu lze považovat za krajinný prvek uvedený v bodě 2, pouze v části, která má společnou hranici s přiléhajícím dílem půdního bloku. Zároveň nelze použít příkop, mez, stromořadí nebo terasu, který k dílu půdního bloku přiléhá pouze svou kratší stranou.

(5) V případě krajinného prvku mez, stromořadí nebo terasa lze vyhradit v ekologickém zájmu pouze část, která se dotýká dílu půdního bloku s kulturou orná půda a to v maximální započitatelné šíři 15 metrů od hranice dílu půdního bloku, ke kterému přiléhá.

Pokud se uživatel rozhodne KP vyhradit jako EFA plochu, musí na příslušném formuláři uvést KP, který využívá jako plochu v ekologickém zájmu a zakres jeho plochy, seznam DPB, na kterých se KP nachází a výměru plochy, kterou KP na jednotlivých DPB pokrývá.

Vzhledem k tomu, že všechny KP jsou stabilní v čase, je potřeba je evidovat v LPIS. Pro účely evidence je důležité rozdělení KP na ty, které jsou součástí DPB s kulturou orná půda, a na ty, které k DPB s kulturou orná půda přiléhají.

9.3.1 KP, který je součástí DPB s kulturou orná půda

KP, které jsou součástí plochy DPB s kulturou R, G a U a jsou zároveň evidovány jako EVP, lze vymezit jako plochu využívanou v ekologickém zájmu.

Jako EFA nelze deklarovat plochu EVP (celou plochu EVP nebo část plochy EVP), která je součástí DPB jiného uživatele nebo leží na zbytkové ploše.

Pokud leží EVP celý na DPB s kulturou orná půda uživatele, tak může být celá jeho plocha využita v ekologickém zájmu bez dalších omezení výměry či šířky (zůstává omezení z definice vlastního typu EVP – např. 3000 m² pro KP skupina dřevin).

Je-li na DPB s kulturou úhor využívaný jako plocha v ekologickém zájmu EFA zároveň vymezen krajinný prvek pro EFA, neřeší se tato kolize na úrovni LPIS, ale až v rámci deklarace žádosti o dotaci. Žadatel v takovém případě zvolí jednu z níže uvedených možností:

1. v deklaraci EFA si poníží výměru plochy úhoru o plochu krajinného prvku a bude deklarovat EFA krajinný prvek,
2. z deklarace EFA vyjme krajinný prvek a bude jako plochu EFA deklarovat celou plochu úhoru.

9.3.2 KP, který je přilehlý k DPB s kulturou orná půda

KP, které jsou evidovány jako EVP, tvoří 100 % plochy PB druhu EVP, s kulturou M a zároveň bezprostředně přiléhají k DPB s kulturou R, G či U je možné vymezit jako plochu využívanou v ekologickém zájmu.

Jak již bylo uvedeno, všechny KP se do LPIS zakreslují vždy jako polygony, pro účely posuzování přilehlosti je však důležité jejich rozdělení na KP liniového a neliniového typu:

- liniové (mez, stromořadí, terasa, příkop)
- neliniové (solitérní dřevina, skupina dřevin, travnatá údolnice)

KP neliniového typu přilehlé k DPB

V souladu s §13 odst. 3 NV k přímým platbám se považují KP za přilehlé, pokud mají s hranicí přilehlého DPB s kulturou R, U, či G alespoň jeden společný bod dotyku.

KP liniového typu přilehlé k DPB

Posuzování přilehlosti u liniových KP je komplikovanější. V §13 odst. 4 a 5 NV k přímým platbám je stanoveno několik podmínek, které musí být splněny, aby bylo možno KP považovat za přilehlý. KP

musí přiléhat k DPB svou delší stranou a mít s DPB společnou hranici. Nařízení dále určuje i maximální započitatelnou šířku.

V ekologickém zájmu lze využít jen plochu „za“ společnou hranicí. V případě, že se mezi hranicí DPB a hranicí KP nachází nezpůsobilá plocha (např. vodní tok, cesta,..), tak v této části KP nepřiléhá k DPB a v této části ho není možné využít v ekologickém zájmu. Potenciální EFA KP je automaticky vygenerován pouze v místě společné hranice.

Maximální započitatelná šířka je stanovena z důvodu liniových KP a jejich nijak nelimitovaných rozměrů. Maximální započitatelná šířka je stanovena na 15 m od společné hranice. U příkopu této maximální šíře nebude možné dosáhnout, jelikož již z jeho definice vychází, že může mít maximální přípustnou šířku 6 m.

9.4 Plocha s rychle rostoucími dřevinami využívaná v ekologickém zájmu

Plocha s RRD využívaná v ekologickém zájmu je definována v § 15 NV k přímým platbám. Definice vychází z § 3 odst. 10 NV LPIS, kde jsou RRD vymezeny. Je však nutné využívat druhy RRD a jejich křížence vhodné pro plochy využívané v ekologickém zájmu, které jsou uvedeny v příloze č. 4 NV k přímým platbám. Další podmínkou je nemožnost používání minerálních hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

Aby mohla být plocha s RRD využita v ekologickém zájmu, musí být nejprve evidována na DPB s kulturou D a zároveň i ve vrstvě EVP jako EVP rychle rostoucí dřeviny.

9.5 Zalesněná půda využívaná v ekologickém zájmu

Zalesněná půda využívaná v ekologickém zájmu je upravena v § 16 NV k přímým platbám a vychází z definice uvedené v § 3 odst. 12 NV LPIS.

Jako plochu EFA lze evidovat zalesněnou půdu pouze v tom případě, že se nachází na DPB s kulturou L a je na něm vymezen EVP zalesněná půda.

Zalesněnou plochu je možné využít v ekologickém zájmu v tom případě, že se jedná o lesní porosty založené výsadbou od roku 2008 v rámci dotačního titulu zalesňování zemědělské půdy podle Programu rozvoje venkova na období 2007-2014 a Programu rozvoje venkova na období 2014-2020, jejichž plocha byla způsobilá pro platbu SAPS od roku 2008.

10 Důležité kontaktní údaje

Kontakty na jednotlivé **regionální odbory SZIF** lze nalézt na webové stránce SZIF/Kontakty:

<https://www.szif.cz/cs/kontakty/regionalni-odbory>

Helpdesk Mze:

Telefon: +420 222 312 977, E-mail: helpdesk@mze.cz

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský:

Hroznová 2, 656 06 Brno

Telefon: +420 543 548 111, E-mail: podatelna@ukzuz.cz

Český úřad zeměměřický a katastrální

Pod sídlištěm 1800/9, 18211 Praha 8

Telefon: +420 284 041 111, E-mail: cuzk@cuzk.cz

Kontakty na jednotlivé katastrální úřady lze nalézt na webové stránce Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního: <http://www.cuzk.cz/Urady/Katastralni-urady/Seznam-vsech-KU-a-KP.aspx>

Státní pozemkový úřad

Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3

Telefon: +420 729 922 111, E-mail: epodatelna@spucr.cz

Kontakty na jednotlivé krajské pozemkové úřady lze nalézt na webové stránce Státního pozemkového úřadu: <http://www.spucr.cz/kontakty/souhrn-kontaktu-na-kpu-a-pobocky>

Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

Hlavní pracoviště: Benešovská 123, 252 09 Hradištko

Telefon: +420 257 896 444, E-mail: cmsch@cmsch.cz

Kontakty na jednotlivá regionální poradenská pracoviště lze nalézt na webové stránce Českomoravské společnosti chovatelů výběrem konkrétního pracoviště v rozbalovacím seznamu: <http://www.cmsch.cz/cs/pracoviste-cmsch-a-s/>